

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет лінгвістики та соціальних комунікацій
Кафедра авіаційної психології

ДОПУСТИТИ ДО ЗАХИСТУ

Завідувач випускової кафедри

_____ Помиткіна Л.В.

«___» _____ 2021 р.

ДИПЛОМНА РОБОТА
(ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА)
ЗДОБУВАЧА ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ
«БАКАЛАВР»

Тема: **ЗВ'ЯЗОК ІНДИВІДУАЛЬНИХ ТИПОЛОГІЧНИХ
ВЛАСТИВОСТЕЙ ТА СТИЛІВ НАВЧАННЯ У СТУДЕНТІВ-
ПСИХОЛОГІВ**

Виконавець: студентка ПС-406 Вахнован Діана Святославівна

Керівник: канд. психол. наук, доцент кафедри авіаційної психології Ічанська
Олена Михайлівна

Нормоконтролер: завідувач лабораторії, викладач Гордієнко Катерина
Олександрівна

Київ 2021

НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет лінгвістики та соціальних комунікацій
Кафедра авіаційної психології
Спеціальність 053 «Психологія»

ЗАТВЕРДЖУЮ

канд. психол. наук, доцент кафедри
авіаційної психології

_____ Помиткіна Л.В.
«___» _____ 2021 р.

Завдання

на виконання дипломної роботи

Вахнован Діани Святославівни

1. Тема дипломної роботи: «Зв'язок індивідуальних типологічних властивостей та стилів навчання у студентів-психологів», затверджена наказом ректора від 12.03.2021 408/ст.
2. Термін виконання роботи: 10. 05.2021 по 20.06.2021 р.
3. Вихідні дані до роботи: вибірка – 40 респондентів студентів - психологів; у дослідженні були використані методики: методика SOLAT Поль Торранс; методика «Визначення стилю навчання» Хоні і Мамфорда; методика «Тип мислення» Резапкіна Г. В; опитувальник ІТО Собчик Л.М; анкета власної розробки “Самопочуття та поведінка студентів в умовах дистанційного навчання”; методи математичної обробки: критерії Колмогорова - Смірнова, Пірсона.
4. Зміст пояснювальної записки: дипломна робота складається з 2-х розділів. Перший розділ містить теоретичні засади дослідження проблеми стилів навчання та індивідуальних типологічних властивостей особистості; у другому розділі представлено результати емпіричного дослідження зв'язку між стилями навчання та індивідуальними типологічними властивостями особистості у студентів-психологів.

5. Перелік обов'язкового графічного (ілюстративного) матеріалу: 16 таблиць, 5 рисунків, 11 додатків.

6. Календарний план-графік

№ пор.	Завдання	Термін виконання	Виконання
1	Вибір теми і формулювання завдань	Березень	з 10.03.21
2	Тематичний добір та аналіз наукової літератури	Травень	з 1.05.21 - 09.05.21
3	Оформлення теоретичної частини	Травень	10.05.21-15.05.21
4	Методологічне обґрунтування емпіричного дослідження	Травень	16.05.21
5	Проведення емпіричного дослідження	Травень	14.05.21
6	Аналіз та інтерпретація отриманих результатів	Травень	15.05.21-28.05.21
7	Оформлення дипломної роботи відповідно до ДСТУ	Травень	30.05.21
8	Подання дипломної роботи науковому керівнику	Червень	10.06.21
9	Попередній захист дипломної роботи	Згідно з графіком	25.06.21
10	Виправлення зауважень, оформлення рецензії	Червень	7.06.21
11	Подання дипломної роботи нормоконтролеру та на підпис завідувачу кафедри	За 1 день до захисту	10.06.21
12	Захист дипломної роботи	Згідно з графіком	15.06.21

7. Дата видачі завдання: « ____ » _____ 2021 р.

Керівник дипломної роботи _____ Ічанська О.М.

Завдання прийняв до виконання _____ Вахнован Д.С.

РЕФЕРАТ

Пояснювальна записка до дипломної роботи «Зв'язок індивідуальних типологічних властивостей та стилів навчання у студентів-психологів»: 77 сторінок, 56 використаних джерел, 15 таблиць, 1 рисунок, 11 додатків.

Об'єкт дослідження – стилі навчання.

Предмет дослідження – зв'язок індивідуальних типологічних властивостей особистості та стилів навчання у студентів-психологів.

Мета дослідження – виявити зв'язок індивідуальних типологічних властивостей та стилів навчання у студентів-психологів.

Методики: методика «Ваш стиль навчання та мислення» SOLAT Поль Торранс та інші (Сесил Рейнолдс, Теодор Ригель, Орлоу Болл); методика «Визначення стилю навчання» Хоні і Мамфорда; методика «Тип мислення» Резапкіна Г. В; індивідуально-типологічний опитувальник (ІТО) Собчик Л.М; анкета власної розробки “Самопочуття та поведінка студентів в умовах дистанційного навчання”.

Було виявлено наступні зв'язки: екстраверсія та правопівкульний стиль навчання та мислення, стиль навчання активіст; екстраверсія та предметно-дієвий тип мислення; спонтанність та стиль навчання активіст, прагматичний стиль навчання, наочно-образний тип мислення; агресивність та стиль навчання активіст, наочно-образний тип мислення; інтроверсія та стиль навчання активіст, прагматичний стиль навчання; лабільність та лівопівкульний стиль навчання, стиль навчання активіст, наочно-образний тип мислення. Обізнаність студентами про їх сильні сторони та тенденції, які можуть спричинити труднощі в академічних умовах та правильне використання своїх стилів навчання допоможе краще сприймати та засвоювати навчальний матеріал, зменшити витрати, час та моральні сили на навчання. Було також зазначено присутність універсальних стилів та нетипових для респондентів.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: ІНДИВІДУАЛЬНІ ТИПОЛОГІЧНІ ВЛАСТИВОСТІ ОСОБИСТОСТІ, СТИЛІ НАВЧАННЯ, СТИЛІ МИСЛЕННЯ, СТУДЕНТИ.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ПРОБЛЕМИ СТИЛІВ НАВЧАННЯ ТА ІНДИВІДУАЛЬНИХ ТИПОЛОГІЧНИХ ВЛАСТИВОСТЕЙ ОСОБИСТОСТІ	
1.1 Стилї навчання як показник успішного оволодіння знаннями	8
1.2 Психологічна аналіз підходів до індивідуальних типологічних властивостей особистості.....	15
1.3 Дистанційна форма навчання як новітня ланка розвитку суспільства.....	18
Висновок до розділу 1.....	22
РОЗДІЛ 2 ЕМПІРИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ЗВ'ЯЗКУ МІЖ СТИЛЯМИ НАВЧАННЯ ТА ІНДИВІДУАЛЬНИМИ ТИПОЛОГІЧНИМИ ВЛАСТИВОСТЯМИ ОСОБИСТОСТІ У СТУДЕНТІВ-ПСИХОЛОГІВ	
2.1 Організація та методика дослідження	24
2.2 Аналіз результатів дослідження стилів навчання у студентів- психологів.....	26
2.3 Аналіз результатів дослідження індивідуальних типологічних властивостей особистості у студентів-психологів	32
2.4 Встановлення зв'язків стилів навчання та індивідуальних типологічних властивостей особистості у студентів-психологів.....	40
2.5 Психологічні рекомендації щодо вибору стилів навчання для студентів- психологів в залежності від ІТО.....	48
Висновок до розділу 2.....	50
ВИСНОВКИ.....	52
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	55
ДОДАТКИ.....	61

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Як відомо, на сьогодні найбільшим складним та неоднозначним питанням освітнього процесу стає сприйняття та засвоєння студентами отриманих знань. Навчальний процес проходить для всіх однаково, але проблема активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів має зв'язок з індивідуальним підходом до особистості у процесі навчання. Тобто, кожен засвоює інформацію з допомогою своїх типів та стилів мислення в залежності від їх типологічних особливостей.

Навчання під час COVID-19, дало сенс стверджувати, що під час дистанційної форми навчання студенти самостійно одержували нові навички та знання, використовуючи матеріал лекцій та інтернет-джерел, а спілкування з викладачем було присутнє тільки віддалено. Сприйняття в таких умовах інформації також вплинуло на якість засвоєння ними матеріалу.

Як стверджують дослідники, людям з відмінними стилями навчання звісно ж по-різному сприймається інформація: під час читання лекцій викладачем; під час перегляду візуального матеріалу лекцій (підручники, конспекти, презентації); проговорюючи матеріал на практичних заняттях; приймаючи участь в дискусіях та обговореннях тощо. А на неуспішність студента може напряду вплинути застосування ним іншого стилю, який не притаманний для його типологічних особливостей.

Тому, нами вважається дуже актуальним в рамках навчання перевіряти присутність певних стилів навчання, щоб студентам було зрозуміліше, чому наприклад для них краще сприймати теоретичний матеріал з книги, а не під час лекції та навпаки. Також вважаємо, що нерозуміння та погане сприйняття матеріалу особистостями на пряму залежить від стилю подачі матеріалу викладачем.

Мета: вивити зв'язок індивідуальних типологічних властивостей та стилів навчання у студентів-психологів.

Об'єкт: стиль навчання.

Предмет: зв'язок індивідуальних типологічних властивостей особистості та стилів навчання у студентів-психологів.

Відповідно до мети визначено основні завдання:

1. Дати психологічну характеристику понять «стиль навчання», та «індивідуальні типологічні властивості особистості».
2. Виявити основні стилі навчання та типи мислення у студентів-психологів.
3. Виявити індивідуальні типологічні властивості особистості у студентів-психологів.
4. Розробити анкету для виявлення стилів навчання та індивідуальних типологічних властивостей студентів-психологів в умовах дистанційного навчання.
5. Виявити зв'язки між індивідуальними типологічними властивостями та стилями навчання у студентів-психологів.
6. Розробити психологічні рекомендації для студентів-психологів в залежності від індивідуально типологічних особливостей.

Методики:

1. Методика «Ваш стиль навчання та мислення» SOLAT Поль Торранс та інші (Сесил Рейнолдс, Теодор Ригель, Орлоу Болл).
2. Методика «Визначення стилю навчання» Хоні і Мамфорда.
3. Методика «Тип мислення» Резапкіна Г. В.
4. Індивідуально-типологічний опитувальник (ІТО) Собчик Л.М.
5. Анкета авторська “Самопочуття та поведінка студентів в умовах дистанційного навчання”.

Вибірка: 40 респондентів студентів - психологів.

Практичне значення дослідження: отримані результати можуть бути використані для оптимізації навчального процесу через рекомендації щодо вибору стилів навчання на основі індивідуально-типологічних властивостей студентів та їх врахування викладачами ВНЗ.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ПРОБЛЕМИ СТИЛІВ НАВЧАННЯ ТА ІНДИВІДУАЛЬНИХ ТИПОЛОГІЧНИХ ВЛАСТИВОСТЕЙ ОСОБИСТОСТІ

1.1 Стилї навчання як показник успішного оволодіння знаннями

21 вік — вік інноваційних технологій, століття коли сучасне покоління дуже відрізняється від попереднього, що не дивно, адже тут і зараз править техніка і продуктом виступає інформація. Сучасна молодь — це досить конкурентоспроможні люди, які мають властивість покладатися на себе. Вони швидше можуть переключатися між декількома справами та вчитися або працювати навіть в несприятливих для цього умовах. Така молодь прекрасно себе почуває в мультизадачності. Але найважливіше, що у 21 столітті присутня технологічна залежність, молодь великий обсяг свого часу проводять спілкуючись на відстані, а в теперішніх умовах і зовсім перебувають ізольованими один від одного фізично. Прикладом цього може слугувати сучасне навчання, молодь постійно знаходиться під впливом техніки, адже знання отримуються в дистанційному форматі. Але на зміну навчальної форми також впливають фактори, які ускладнюють засвоєння студентами знань, тобто стиль навчання який використовується особистістю.

Аналізуючи далі, ми можемо зазначити, що проблема активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів має зв'язок з індивідуальним підходом до особистості у процесі навчання. Якщо в очному форматі, молоді люди могли більш відкрито та різноманітніше проявляти свій стиль навчання при спілкуванні, захищаючи практичні завдання, виконуючі роботу самостійно або у групах, то зараз підхід стає більш індивідуальним та трудомістким. Це відбувається з тих причин, що при традиційному навчанні знання і навички студентами отримуються через спілкування з викладачем, при дистанційній формі навчання, ми, як правило, самостійно отримуємо нові навички та знання, маючи доступ до використання наданої нам літератури та інтернет-джерел, а спілкування з викладачем присутнє тільки віддалено.

Важливим слід зазначити, що особливого значення при дистанційній формі навчання набуває здатність студента до самоосвіти та його мотивація до знаходження та засвоєння знань, бо викладач виконує лише координуючу функцію.

Тобто, в дистанційному форматі викладачам складніше розуміти, який саме стиль навчання, дасть змогу студенту якнайкраще засвоїти програму, бо в цій формі спілкування проходить без повноцінного зворотного зв'язку і лише сам студент може мотивувати себе до самоосвіти, отримуючи знання як від викладача, так і використовуючи власні сили для їх знаходження.

Звертаючись до наукових досліджень, ми дотримуємося думки, що проблематика індивідуального підходу цікавила науковців ще здавна та успішно досліджувалася у вітчизняній, зарубіжній психологічній та педагогічній науці і практиці. Проаналізовано також процес навчання особистості, в якому як виявилось залучено три компоненти: когнітивний, емоційний і операційний. Ці компоненти характеризуються узагальнюючим поняттям «стиль навчання»[11].

Стиль навчання з педагогічної точки зору висвітлено у статті Т. М Держак. За нею, стиль навчання — це типова когнітивна, емоційна та психологічна поведінка, яка є відносно стійким індикатором того, як учні взаємодіють із середовищем навчання. Дана теорія враховує й те, що стилі навчання є адаптивною стратегічною реакцією на ситуацію та залежать від різних чинників, а також проявляють себе як більш стійкі типи, пов'язані з особливостями індивідуальності[11].

Стилі навчання як здатність особистості взаємодіяти зі своїм освітнім оточенням визначили Р. Данн, К. Данн і Г. Прайс. Вони розглядали стиль навчання як сукупність поведінки, що формується на основі дії п'яти факторів[43]: фізичні характеристики навчальної ситуації (освітленість приміщення, рівень шуму, температура, оформлення); емоційно-вольові властивості людини (наполегливість, мотивація, відповідальність); соціально-економічні умови (роль батьків, групи); психофізіологічні стани (кінестетичні,

слухові, візуальні враження, рівень активності в залежності від часу доби); когнітивно-психологічні властивості (аналітичний / глобальний підхід, імпульсивність / рефлексивність, аналітичність / синтетичність тощо).

Проаналізувавши деякі статті з бібліографічної і реферативної бази даних — Scopus, ми прийшли до певних теорій. Зі статті “Learning styles of students from different cultures and studying in Near East University”[50] винесемо, що кожна людина отримує та зберігає інформацію по-різному, ці способи й можна визначити як стиль навчання. Тобто, стилі навчання класифікують певні способи навчання людей та їх підхід до використання та засвоєння інформації; як акторська гра її відображення; як бачити та чути; запам'ятовування та візуалізація; міркувати логічно чи інтуїтивно.

Цікавим для нас стає поняття «профіль стилю навчання»: він показує навчальні уподобання людини, а також дає можливість зрозуміти сильні сторони та тенденції, які можуть спричинити труднощі в академічних умовах.

Зацікавившись цим поняттям, ми провели детальний пошук вітчизняних та новітніх теорій цього поняття[2]. Одне з важливих досліджень проводилося NASSP[14]. Профіль стилю навчання (LSP) – його вважали інструментом, що виявляє когнітивні стилі студентів, реакцію сприйняття та навчальних уподобань[2]. Зазначимо, що LSP – офіційно призначений для повноцінного оцінювання стилю з учнями шостих-дванадцятих класів. Саме з причин ранньої перевірки стилів в майбутньому ці діти будуть якомога ефективніші навчатися та працювати. LSP включає в себе 23 шкали, що представляють чотири фактори: когнітивні стилі, перцептивні реакції, навчальні уподобання та вподобання[34]. Присутні шкали дають розгорнуту картину стилів.

Аналізуючи далі [34], ми знайшли ще декілька цікавих та признаних в світі досліджень складання профілів: модель стилів пізнання за Рідінгом; індикатори Майерс-Брігс; профіль стилю навчання за Джексоном; визначення стилю навчання за Колбом; індекс когнітивних стилів Елінсона і Хайеса.

Підсумовуючи було виявлено, що профілі стилів складаються у залежності від складової методик, що використовували автори для своїх

попередніх досліджень. Але після їх проведення, всі автори приходять до висновку, що розроблений профіль допоможе соціуму, а в нашому випадку студентам: вибрати або самостійно скласти індивідуальну програму навчання; підвищити ефективність від освітнього процесу; зменшити витрати, час, моральні сили на навчання, знаючи свої сильні сторони та їх правильне використання для засвоєння знань; розширити кругозір і використовувати нові сучасні методи навчання.

Далі, вважаємо змістовним вказати, що методи навчання також різняться там: одні викладачі читають лекції, наступні зосереджуються на правилах, інші демонструють лекційний матеріал, також віддається перевага запам'ятовуванню. Важливим є те, що неуспішність студента може статися через використання іншого стилю, що не збігається зі стилем викладання викладача [47, 49, 56].

Метою дослідженням “Academic Performance of Virtual Students based on their Personality Traits, Learning Styles and Psychological Well Being: A Prediction”[48] було знайти зв'язок успішності студентів на основі їхніх особистісних рис, стилів навчання та психологічного благополуччя. Результати цього дослідження виявляють взаємозв'язок між рисами особистості та стилями навчання, які можуть привести студентів до ефективного навчання та до почуття самозадоволення, насолоди від навчального процесу. У дослідженні стиль навчання описують як досить послідовний фактор, тобто спосіб поведінки учнів із середовищем навчання.

Хофман[51] вводить стиль навчання як сукупність уподобань та поведінки, завдяки яким люди тримають процес навчання в певній ситуації. В основу дослідження лягає погляд Девіда Колба[30].

Отже, у кінцевому результаті дослідники стикаються з тим, що студенти будуть використовувати специфічні стилі навчання, в залежності від своїх індивідуальних рис особистості; наприклад, Фернхем[47] повідомляє про позитивну кореляцію між стилями активіст, прагматик та екстравертністю. Такі результати повторювали Лоті-Дженес та Джексон[52]. Еліот зазначає про

високу значущу кореляцію між рисами особистості та стилями навчання Колба в режимі онлайн-навчання.

Теоретичний аналіз підвів нас до проблематики особливостей стилю навчання. Ми визначили, що зарубіжні дослідники беруть до бази концепції Х. Гарднера – теорія множинного інтелекту, Д. Гріндера – модальності сприйняття: аудіальне, візуальне і кінестетичне, Д. Колба та інших.

Актуальним сьогодні є питання про зміну стилів навчання протягом тривалого часу. Дослідники й досі вагаються, чи залежить зміна від статі, віку, соціально-економічного статусу, дисципліни, яка вивчається або досвіду з практичної/позанавчальної роботи тощо.

Проаналізованої літератури на різних доступних нам порталах було достатньо для того, щоб ми прийшли до висновку, що якість та успішність вивчення залежить тільки від студента, його розуміння свого стилю навчання та вміння ним користатися. Також стилі навчання є нестабільними в часі, бо під впливом процесу навчання, позиції викладача, методів викладання, мотивації студентів мають особливість змінюватись.

Змінність стилів навчання за теоріями Дж. Тейлора, вказує, що стилі є стійкими та не піддаються зміні.

Зрештою, стилі навчання – це навчальні стратегії, які характеризують дії особистості у відповідь на поставленні перед нею ситуації. З допомогою пізнавальних стилів, таких як: кодування, переробка інформації, постановка та вирішення проблем, пізнавального ставлення до світу створюються індивідуальні способи навчальної діяльності. Тобто, студент проявляє індивідуальний пізнавальний стиль, який є організованим по мірі свого розвитку та має багатосторонню форму інтелектуальної поведінки, яка й має властивість змінюватися.

Британські психологи Пітер Хоні та Алан Мамфорд стверджують, що для, що для кожної особистості, існують свої переважні стилі навчання, яких може бути декілька, що не повинно дивувати, адже стиль навчання може змінюватись.

Перейдемо до характеристики стилів навчання, яку пропонують автори та їхні послідовники[10]:

1. Активісти – імпульсивні особи, що постійно попереду своїх однолітків, сприятливі до нових вражень, перш ніж обдумати, вони зроблять дію. З ентузіазмом беруться за всі справи, що їм подобаються та є екстравертами.

2. Мислителі – спостережливі особистісті, обережні та передбачливі, полюблюють прислухатись до різних точок зору, розглядають ситуації з різних сторін, а вже після роблять вердикт, методологічні інтроверти.

3. Теоретики – об'єктивні, після спостереження, роблять висновки в теоріях, які обов'язково звучать логічно. Підтримують кожну дискусію, полюблюють питання та з задоволенням приведуть вам в докази перевірену інформацію. Люблять факти, аналізувати та систематизувати, їх слід вважати раціональними інтелігентами. Частіше за все екстраверти.

4. Прагматики [45] – цей стиль обирають люди, які користуються системою вчинків і поглядів на життя з точки зору отримання практично якісних результатів. Охарактеризувати цей стиль навчання також допоможуть слова Уїльяма Джеймса[12]: «Те, у що для нас краще вірити, – істинно», – стверджував засновник прагматизму, він був прихильником прагматизму, як філософської системи. Практичні, доцільні, є реалістами.

Психологи Пітер Хоні та Алан Мамфорд [8] вважають, що свідомо сприймаючи свої індивідуально-стильові особливості, людина відкриває для себе можливість організувати власну діяльність, використовуючи тільки сильні сторони стилю навчання.

Базовою складовою процесу навчання, на яку спирається кожна особистість є мислення, що дає нам поштовх для його детального вивчення. Мислення [25] — процес узагальненого відображення людиною предметів і явищ об'єктивної дійсності в їх істотних зв'язках і відношеннях. У мисленні знання отримуються опосередковано. А з допомогою узагальнення, ми пізнаємо суть предметів і явищ, звертаючи увагу на їх зміст і зв'язки з іншими

предметами і явищами. Звісно узагальнення неможливе без попереднього абстрагування властивостей предмета і явищ від самого предмета.

Резапкіна Г. В. — відомий діяч в галузі психології та педагогіки у розробленій методиці “Тип мислення”, виокремила:

- Предметно-дієве мислення — характеризує людей, які засвоюють інформацію через рухову активність. Вони є активними діячами та реалізаторами ідей.

- Абстрактно-символічним мислення притаманне для вчених, людей які прагнуть зробити внесок в науку. Засвоєння інформації відбувається через формули, абстрактні операції. А висування гіпотез для їхнього типу мислення найважливіша дія.

- Словесно-логічне мислення — характеризує особистостей з вербальним інтелектом. Формування та передача думок відбувається завдяки розвиненому словесно-логічному мисленні.

- Наочно-образним мисленням володіють люди з творчим розумом, так як їх особливістю є можливість представити будь-що, та навіть більше, наприклад те, що ніколи не було. Гарними представниками цього мислення виступають — художники, поети, письменники, архітектори та інші.

- Креативність мислення — це здатність мислити винахідливо, творчо, знаходити нестандартні рішення, не слідувати вже існуючим прикладам.

Далі, нами було звернено увагу на домінуючі типи мисленням. За Е. П. Торрансом, сприйняття людини дозволяє визначити домінуючий стиль мислення на основі різниці між півкулями головного мозку. Тобто, лівопівкульний стиль – відповідає за аналізування та логіку, а правопівкульний – у відповіді за відчуття та переживання емоцій, також його характеризують образним та інтуїтивним підходом. Останній – інтегрований або рівнопівкульний, він є змішаним[24].

Люди з лівопівкульним стилем – аналітики, їм легше міркувати, ніж діяти. Їм складно вистроювати образи, якщо потрібно вивчити велику кількість матеріалу. Переважає здатність до послідовного пізнання, характер якого є

аналітичним. Лівопівкульний стиль гарно сприймає знаками, цифри, слова, схеми та алгоритми. Особистості прагматичні, вміють прийняти та логічно обґрунтовані рішення.

Наприкінці теоретичного дослідження, нами було проаналізовано правопівкульний стиль мислення. Ми визначили, що в людей, яким притаманний правопівкульний стиль мислення, виникають проблеми в роботі без наочної опори, для них необхідне підкріплення словесної інформації візуальною формою. В їх випадку малюнки, схеми, діаграми та графіки, розуміються краще, аніж пояснення, навіть логічних завдань. Вони є гарними практиками, постійно висувають оригінальні ідеї та концепції, легко вирішують складні завдання, але які в свою чергу мають кілька нетрадиційних рішень. Частіше за все синтетичний характер пізнання, сприйняття конкретне та неабстрактне, переважають невербальні здібності.

Отже, у даному параграфі ми розглянули стилі навчання, та визначили, що від індивідуальних способів навчальної діяльності, які використовують студенти, буде залежить показник успішного оволодіння ними знаннями.

1.2 Психологічний аналіз підходів до індивідуальних типологічних властивостей особистості

Щоб детальніше розібратися з індивідуальними типологічними властивостями особистості, ми провели аналіз досліджень поняття особистість та звернули увагу на теорії науковців, які були проаналізовані українськими вченими.

По перше зазначимо, що у вітчизняній психології вважаються відомими теорії: типологія особистості О. Лазурського; культурно-історична теорія особистості Л. Виготського; теорія особистості С. Рубінштейна; діяльнісна теорія О. Леонтьєва; теорія особистості Б. Ананьєва та концепція особистості Г. Костюка. Але за останніми даними, найпопулярнішими стають[9]: психодинамічна[1], аналітична[27], гуманістична[39], когнітивна[5], поведінкова та діяльнісна теорії особистості[21].

Далі ми переходимо до поняття «індивідуальність». Як відомо, дослідження індивідуальності проводяться протягом всієї історії розвитку нашого буття. Індивідуальність та природу її поведінки спробували пояснювати такі науки як: філософія, теологія, соціологія та психологія. Значний внесок у проведення досліджень індивідуальності людини, а саме вимірювання рис особистості слід вважати – створення типологій особистості та психодіагностичних тестів. Особистість вивчають одні з таких напрямків як: психологія особистості, біхевіоризм, психоаналіз, гуманістична та когнітивна психологія.

Індивідуально-типологічні властивості являють собою стійкі індивідуальні особливості, які характеризують людину як особистість, індивідуальність і проявляються в її поведінці[18]. Слід сказати, що індивідуальність визначають: особливість психіки, оригінальність, неповторність індивіда. Відомо також, що передумовою її формування є анатомічні та фізіологічні задатки, які набувають в процесі розвитку та навчання варіативність проявів індивідуальності[33].

Виокремилось дві основні концепції спроб пояснення темпераменту – диспозиційну (Г. Олпорт, Р. Кеттел та Г. Айзенк) та психофізіологічну (І.Павлов, Б. Теплов, В. Небиліцин). За диспозиційною теорією – закономірною властивістю особистості вважають демонстрацію почуттів та думок у повторних вчинках, що не змінюються з часом, під впливом життєвого досвіду. Психофізіологічна теорія каже нам про те, що властивості нервової системи визначають типи темпераменту. Саме Павлов зазначив чотири типи нервової системи[35].

Б. Ананьєв казав, що індивідуальність – продукт поєднання соціального та біологічного в характерному людині розвитку. Особистістю він вважав «вершину» всієї структури людських властивостей, а індивідуальність – «глибиною» особистості та суб'єкта[19].

Аналізуючи різноманітні теорії, ми прийшли до висновку, що індивідуальність — це сукупність зовнішніх та внутрішніх особливостей

людини, які формують її неповторну характеристику та стають особистою картиною світу, що відрізняють особистість від інших людей. Проявляється індивідуальність людини в: її загальних та спеціальних здібностях; потребах; мотивах; інтересах; поглядах; рисах характеру; типах темпераменту; схильностях; знаннях, уміннях, навичках; соціальної активності; розвитку інтелектуальних та творчих процесів; стилях поведінки та діяльності; в проявленні емоційної та вольової сфер; особистого ставлення та ставлення до суспільства тощо.

У своєму дослідженні ми спиралися на дані “Індивідуально-типологічного опитувальника” розробленого Л. Н Собчик, провідним фахівцем та доктором психологічних наук. На основі проаналізованих нами статей українських вчених: С. М. Гребінник (Київ, 2019)[3], В. І. Барко, Л.А. Кирієнко (Київ, 2018)[16], І. В. Розіна (Суми, 2020)[37], які використовували ІТО для своїх провідних досліджень, ми можемо стверджувати, що на методику спираються, признають дійсним та достовірним той факт, що основою для неї стала розроблена Собчик Л.М. теорія провідних тенденцій. З допомогою якої визначаються такі показники: індивідуальний тип хвилювання, мотиваційний рівень і спрямованість, стиль міжособистісного спілкування та пізнавальних процесів[36], [31].

Провідна тенденція, за Л.М. Собчик, являє собою сильну якість особистості, що залежить від типу нервової діяльності, а саме заданих властивостей нервової системи. Вона визначає індивідуальні властивості адаптаційних механізмів та стиль мислення. Індивідуально-особистісна тенденція впливає на формування вищих рівнів орієнтації особистості – соціальної спрямованості, ієрархії цінностей, свідомої мотивації, моральних цінностей. Базою для цієї структури є самосвідомість, що вміщає усвідомлене «Я» в контексті соціальних відносин [4;53].

Зазначимо шкали опитувальника ІТО, за якими визначаються індивідуальні відмінності особистості: брехня – висвітлення себе з кращої сторони, нещирість; агравація – свідоме прагнення показати свій характер;

екстраверсія – надання переваги спілкуванню з соціумом, реально існуючими об'єктами та цінностям, прояв відкритості та товариськості; спонтанність – недостатня обдуманість у висловлюваннях; агресивність – прояв активних, негативних емоцій, уперте відстоювання своїх поглядів; ригідність – неподатливість, твердість та відстоювання власних поглядів, установок, принципів; інтроверсія – замкнутість та стриманість, направлення до суб'єктивних переживань, уявлень, перебування у світі власних ідеальних цінностей, ілюзій, фантазій; сензитивність – чутливість особистості до навколишніх подразників, песимістичність, самоаналіз, схильність до рефлексії; тривожність – перебільшене хвилювання, емоційність, відчуття беззахисності; лабільність – швидка зміна емоційного стану, емотивність, перемінність настрою, сентиментальність;

Автор методики розробила кругову діаграму та об'єднала шкали в чотири полярні пари: екстраверсія - інтроверсія, спонтанність - сензитивність, тривожність - агресивність, лабільність-ригідність. Отже, на кожну виражену тенденцію стає протилежна тенденція, вона врівноважує чи не врівноважує внутрішньо-особистісний баланс[41]. Методика широко використовується у нашому часі, стає базою багатьох наукових, дослідницьких і практичних робіт, що стало поштовхом для її використання у нашому дослідженні[23].

Отже, у даному параграфі ми розглянули та проаналізували різноманітні підходи до індивідуальних типологічних властивостей особистості та зазначили чому зупинилися на виборі певних методик для їх використання у своєму дослідженні.

1.3. Дистанційна форма навчання як новітня ланка розвитку суспільства

Найцікавішою ланкою нашого дослідження була, зовсім не нова, а навпаки, з кожним роком оновлююча та модернізуюча форма навчання – дистанційна.

Як нам відомо, концепція розвитку дистанційної освіти в Україні була затверджена постановою МОН України В.Г. Кременем 20 грудня 2000 року[17]. Але продуктивного розвитку освітня форма почала набувати лише в останнє десятиріччя. Раніше, молоді люди, які навчалися дистанційно були невизнані суспільством, з причин: дискримінація – дистанція для хворих, людей з обмеженнями, працюючих, мандрівників, сьогодні дистанційна форма признана у всьому світі. При чому дистанційне навчання набирає популярності у різноманітних дисциплінарних курсах, курсах підвищення кваліфікації, тренінгах та майстер-класах, які сьогодні пропонують свої послуги онлайн. Відбувається розробка програм для вивчення курсу в дистанційній формі, з використанням електронних матеріалів.

Нами було також звернено увагу на проблему розвитку дистанційної освіти. Дослідження проводилося багатьма закордонними науковцями, згадаємо таких як[17]: Р. Деллінг, Г. Рамбле, Д.Кіган, М. Сімонсон, М. Мур, А. Кларк, М. Томпсон; та вітчизняними: О. Андрєєв, Г. Козлакова, І Козубовська, В. Олійник, Є. Полат, А. Хуторський. Всі вони приходили до висновків, що сьогоденна дистанційна освіта в Україні відноситься до заочного навчання. А саме без використання знань на практиці та застосування всіх можливостей форм і методів навчання. Також було зрозуміло і те, що визначення цієї форми навчання як такого не існує, але на основі багатьох теорій та досліджень ми спробували надати одне твердження.

Дистанційне навчання[6], [13], [17], [28] – це технологія навчального процесу, для використання якої широко застосовуються новітні комп'ютерні програми створені на основі сучасних телекомунікацій. Програми забезпечують інформаційно-освітнім середовищем, постачають користувачів змогою надання навчального матеріалу та спілкування в онлайн форматі.

Сьогодні, коли майже всі структури ВНЗ перебувають на дистанційному навчанні для запобігання поширенню COVID-19, ми бачимо стрімкий розвиток технологій, що забезпечують студентів досконалішими програмами для отримання знань. З програм про які ми дізналися та із задоволенням тепер

використовуємо для отримання освіти, слід назвати[28]: Google Classroom – сервіс Google, за для організації повноцінного дистанційного навчання, з використанням усіх інших сервісів Google; Ding Talk – сервіс для відеозв’язку та дистанційного навчання; Zoom – організація онлайн-конференцій та відеозв’язку; Віртуальна інтерактивна дошка Padlet – узагальнення та систематизації знань, рефлексії; Додаток Google Presentations – дозволяє працювати з файлами, створювати та редагувати їх; Платформа Kahoot – створення вікторин, тестів, дидактичних ігор та багато іншого; Master-Test – платформа для онлайн тестування.

Зауважмо, що цей список складено лише з використовуваних особисто студентами на протязі дистанційної форми навчання. Але на сьогодні існує безліч програм, які удосконалюються та постійно розроблюються.

Перед тим, як перейти до переваг дистанційного навчання, ми зазначимо, що проблемою[6; 23] з якою стикнулися викладачі ВНЗ була організація якісного онлайн-навчання за короткий проміжок часу. Адже не тільки організація, а й заряд мотивацією до навчання повинні бути присутні у викладацькій діяльності. І на кінець готовність до технологічних проблем, виникнення примусового навчання, неадекватність сприйняття збоку студентів, що до цього перебували на очному відділенні. В студентів відбулися зміни, що були помітні: у зниженій мотивації, стимулу до навчання, погіршення відвідування занять; творилася не вірна проекція, що дистанційне навчання буде легшим, знизилася відповідальність, відбулося тривале пристосування до нових умов та можливі зміни стилю навчання, страх нового.

Перевагами ж дистанційного навчання стали[6]: регулярний контакт з викладачем у зручному для здобувачів освіти місці (не виходячи з дому / не залишаючи робочого місця); можливість постійної підтримки відеозв’язку; електронний структурований навчальний матеріал, доступ до нього без обмежень; економічність власного часу, який студент на очному відділенні проводить у ВНЗ; гнучкість відвідування занять; технологічність (зручне використання інформаційних технологій); інтернаціональність – отримання

освіти в іноземних державах, без виїзду до країни; можливість контролю зданих робіт, їх якості та внесення поправок онлайн, адекватності поставлених балів.

Тож, можемо сказати, що така навчальна форма підвищує ефективність самостійної роботи здобувачів ВНЗ, дає змогу вираженню творчого підходу, відкриття та закріплення професійних навичок, знайомить студентів із нетрадиційними джерелами інформації, а також дає можливість для реалізації нових форм і методів навчання, надає більше вільного часу. Сьогодні ми можемо назвати – ерою телекомунікацій та глобальної діджиталізації, тобто цифрової чи віртуальної освіти [6].

У ході теоретичного аналізу ми прийшли до висновків, що при дистанційній формі навчання студенти використовуватимуть той стиль, який найбільше допоможе впоратися із засвоєнням ними знань та стане запорукою навчального успіху. В залежності від притаманного студентам типу мислення, вони будуть проявляти свої індивідуальні характеристики, які вплинуть на задоволення ними від процесу, ініціативності та активності на протязі семестру. Тобто, якщо студенти знатимуть характерні для них індивідуальні особливості та розумітимуть, які стилі навчання та мислення вони використовують частіше за все, їм буде легше навчитися їх використовувати та розробити систему оволодіння знаннями для подальших успіхів.

Висновки до розділу 1

1. У ході теоретичного аналізу наукових праць поняття «стиль навчання» та «індивідуальні типологічні властивості особистості», ми виявили присутній зв'язок між поняттями, що підтвердило підстави для детального дослідження в практичному розділі.

Після аналізу вітчизняних та закордонних праць ми звернулися до бібліографічної і реферативної бази даних – Scopus, додатково проаналізувавши новітні закордонні дослідження. Нами було зазначено, що проблема активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів має зв'язок з індивідуальним підходом до особистості у процесі навчання.

Підсумком стало визначення, що стилі навчання – це навчальні стратегії, які характеризують дії особистості у відповідь на поставленні перед нею ситуації. З допомогою пізнавальних стилів, таких як: кодування, переробка інформації, постановка та вирішення проблем, пізнавального ставлення до світу створюються індивідуальні способи навчальної діяльності. Тобто, студент проявляє індивідуальний пізнавальний стиль, який є організованим по мірі свого розвитку та має багатосторонню форму інтелектуальної поведінки, яка й має властивість змінюватися.

2. Далі ми провели аналіз підходів до індивідуальних типологічних властивостей, спочатку розглянувши теорії особистості. Визначили, що індивідуально-типологічні властивості являють собою стійкі індивідуальні особливості, які характеризують людину як особистість, індивідуальність і проявляються в її поведінці. Зазначили, що передумовою їх формування є анатомічні та фізіологічні задатки.

Аналізуючи різноманітні теорії, ми прийшли до висновку, що проявляється індивідуальність людини в: її загальних та спеціальних здібностях; потребах; мотивах; інтересах; поглядах; рисах характеру; типах темпераменту; схильностях; знаннях, уміннях, навичках; соціальної активності; розвитку інтелектуальних та творчих процесів; стилях поведінки

та діяльності; в проявленні емоційної та вольової сфер; особистого ставлення та ставлення до суспільства тощо.

3. Останнім пунктом в нашому теоретичного дослідженні став аналіз новітньої ланки розвитку суспільства - дистанційної форми навчання. Дослідження проводилося багатьма закордонними науковцями, після досконалого вивчення яких, ми змогли визначити, що дистанційна форма отримання освіти – це технологія навчального процесу, для використання якої широко застосовуються новітні комп'ютерні програми створені на основі сучасних телекомунікацій. Програми забезпечують інформаційно-освітнім середовищем, постачають користувачів змогою надання навчального матеріалу та спілкування в онлайн форматі.

У ході дослідження ми прийшли до висновків, що при дистанційній формі студенти використовуватимуть той стиль навчання, який притаманний для їх індивідуально-типологічних особливостей, що в результаті повинно допомогти їм впоратися із засвоєнням знань та стане запорукою навчального успіху.

РОЗДІЛ 2

ЕМПІРИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ЗВ'ЯЗКУ МІЖ СТИЛЯМИ НАВЧАННЯ ТА ІНДИВІДУАЛЬНИМИ ТИПОЛОГІЧНИМИ ВЛАСТИВОСТЯМИ ОСОБИСТОСТІ У СТУДЕНТІВ-ПСИХОЛОГІВ

2.1. Організація та методика дослідження

Основним завданням дослідження на емпіричному етапі було встановити зв'язки між індивідуальними типологічними властивостями та стилями навчання у студентів-психологів за допомогою математичних методів. У другому розділі висвітлено методику дослідження та наведено її результати. Для емпіричного встановлення зв'язків були використані стандартизовані психологічні методики:

1. Методика «Ваш стиль навчання та мислення» SOLAT Поль Торранс та інші (Сесил Рейнолдс, Теодор Ригель, Орлоу Болл)[20][32].
2. Методика «Визначення стилю навчання» Хоні і Мамфорда[7].
3. Методика «Тип мислення» Резапкіна Г. В[29].
4. Індивідуально-типологічний опитувальник (ІТО) Собчик Л.Н[40][44].
5. Анкета власної розробки “Самопочуття та поведінка студентів в умовах дистанційного навчання”[29].

1). Методика «Ваш стиль навчання та мислення» SOLAT Поль Торранс та інші (Сесил Рейнолдс, Теодор Ригель, Орлоу Болл). Опитувальник розроблений в 1970-х роках американським психологом Елісом Полом Торрансом. З його допомогою виявляється домінуючий стиль мислення та визначається різниця між півкулями головного мозку: лівопівкульний (відповідає за логіку та аналіз), правопівкульний (переживання емоцій, відноситься до інтуїтивного і образного підходу), інтегрований (равнопівкульний), змішаний. У ході дослідження нами було використано російськомовну адаптацію форми Б, що складається з 40 питань.

2). Методика «Визначення стилю навчання» Хоні і Мамфорда. Досліджуючи та розвиваючи ідеї Д. Колба, психологи надали опис різним стилям навчання та розробили тест для виявлення пріоритетного домінуючого стилю навчання. З його допомогою можливо виявити стилі навчання, що проявляються у ході занять, такі як: активіст, мислитель, теоретик та прагматик. Вони вважали, що з допомогою вивчення стилю навчання особистості можна краще планувати підхід для проведення заняття викладачем та засвоєння знань індивідом, використовуючи різні методи навчання. В адаптації А. Д. Ішков, Н. Г. Мілорадова, тест містить 40 питань.

3). Методика «Тип мислення» Резапкіна Г. В. — тест за методикою з'ясування типу мислення в модифікації Галини Володимирівни Резапкіної створений в 2005 р, на сьогодні він є одним з актуальних тестів, який використовується в Україні для виявлення професійних нахилів. Методика розроблялася для виявлення загального рівня інтелектуального розвитку у зв'язку з проблемами професійної психодіагностики. Її метою був розподіл кандидатів на різні види навчання та діяльності в професійному відборі.

Резапкіна виділила такі типи мислення: предметно-дієве, абстрактно-символічне, словесно-логічне, наочно-образне. Вона зауважила, що присутність певного типу мислення не відмінює того факту, що людина схильна використовувати декілька. Тест містить 40 питань.

4). Індивідуально-типологічний опитувальник (ІТО) Собчик Л.Н. – психодіагностична методика, була створена Людмилою Миколаївною Собчик на підґрунті власної теорії провідних тенденцій. З допомогою методики визначаються типологічні особливості індивіда, провідні риси характеру, що є акцентуйованими та рівень його врівноваженості. Графічне зображення співвідношень властивостей дозволяє виявити ступінь соціально-психологічних тенденцій та когнітивних стилів, які перебувають в нормі та ті, що вийшли за її межі. Опитувальник містить 91 запитання. Шкали опитувальника було зазначено в теоретичному розділі.

5). Анкета власної розробки “Самопочуття та поведінка студентів в умовах дистанційного навчання”. Для свого дослідження, нами було вирішено скласти анкету, задля збору даних, аналізу респондентів психологів, що перебували на дистанційному навчанні. Анкета містить 15 питань, що мають відношення, як до стилів навчання так і до типологічних особливостей особистості під час навчання в умовах COVID-19 – отримуючи освіту в дистанційній формі. При складанні анкети ми опирались на шкали обраних нами для дослідження методик авторів, що досліджували стилі навчання та типологічні особливості, складаючи власні теорії.

2.2 Аналіз результатів дослідження стилів навчання у студентів-психологів

Залежно від теми нашого емпіричного дослідження «Зв'язок індивідуальних типологічних властивостей та стилів навчання у студентів-психологів», в першу чергу ми будемо визначати наявність та рівень прояву стилів навчання у студентів-психологів. Результати методики «Ваш стиль навчання та мислення» SOLAT Поль Торранс та інші (Сесил Рейнолдс, Теодор Ригель, Орлоу Болл) інтерпретуються згідно ключу наступним чином: Л - лівопівкульний (відповідає за логіку та аналіз), П - правопівкульний (переживання емоцій, відноситься до інтуїтивного і образного підходу), І – інтегрований (змішаний).

У результаті проведеного дослідження за допомогою використання методики – «Ваш стиль навчання та мислення» SOLAT Поль Торранс, було отримано показники прояву в респондентів стилів мислення, які узагальнено представлені у таблиці 2.2.1.

Показники стилів навчання та мислення у студентів-психологів за методикою SOLAT (П. Торранс)

Стили навчання та мислення	К-сть респондентів (усього 40)	Рівень прояву %
Правопівкульний	6	15%
Лівопівкульний	6	15%
Інтегрований (рівнополушарний)	28	70%

У ході дослідження отримано такі результати:

- Правопівкульний стиль навчання і мислення використовують 15 % (6 респондентів від вибірки), тобто для респондентів необхідне підкріплення словесної інформації візуальною формою. Проявляється синтетичний характер пізнання, сприйняття конкретне та неабстрактне, переважають невербальні здібності. В більшості випадків вони використовують тільки візуальну форму для гарного сприйняття. Тобто, малюнки, схеми, діаграми та графіки, в їх випадку розуміються краще, ніж теоретичне пояснення. Їм легше диктувати текст, ніж писати. Мова емоційна, експресивна, багата на жестикуляцію. Особистості використовуючи правопівкульний стиль навчання і мислення є гарними практиками, від них надходять оригінальні ідеї та концепції, ініціативні, люблять вирішувати складні завдання, застосовуючи нетрадиційні рішення. Вони відкриті і безпосередні у вираженні почуттів, схильні до навіювань, здатні відчувати і переживати близько до серця, їх емоційний стан часто змінюється, товариські і контактні.

- Лівопівкульний стиль навчання і мислення виявлено у 15 % (6 респондентів від вибірки). Отже, можемо сказати, що в наших респондентів переважає здатність до послідовного пізнання, характер якого є аналітичним. Респондентами гарно сприймається знаки, цифри, слова, схеми та алгоритми. Їм легше писати, ніж диктувати. Особистості є прагматичними, вміють

прийняти та логічно обґрунтовані рішення, в них також загострене почуття обов'язку, відповідальності, принциповості та раціональні. Багато й захоплююче пишуть, з легкістю запам'ятовують довгі тексти, їх мова є граматично правильною. В респондентів направлені всі їх дії на ефективність у досягненні мети, діятимуть заздалегідь складеними планами.

•В студентів-психологів переважає інтегрований (рівнополушарний), змішаний стиль навчання та мислення. Він був виявлений в 70% (28 респондентів від вибірки), що каже нам про те, що у студентів працюють одночасно обидві півкулі. Тобто, в залежності від ситуації вони можуть використовувати правопівкульне або лівопівкульне мислення. Такі люди вважаються непередбачуваними, бо однаково ефективно використовують логіку та інтуїцію. Вирішуючи завдання вони схильні до логічного підходу, застосовуючи інтуїцію але також сильні в логічному аналізі. Інтегрований стиль навчання відкриває більше можливостей, полегшує сприйняття та засвоєння знань, не залежачи від форми її подачі. Сирі бали представлено в додатку А.

Таблиця 2.2.2

Показники стилів навчання у студентів-психологів за методикою «Визначення стилю навчання» Хоні і Мамфорда (адаптація А. Д. Ішков, Н. Г. Мілорадова)

Стиль навчання	К-сть респондентів (усього 40)	Рівень прояву %
Активісти	3	7,5%
Мислителі	13	32,5%
Теоретики	7	17,5%
Прагматики	3	7,5%
Змішаний стиль навчання	14	35%

За показниками методики «Визначення стилю навчання» Хоні і Мамфорда, можемо стверджувати, що з вибірки 40 респондентів активістами є 7,5% (3 респонденти від вибірки). Говорячи про стиль навчання активіст,

зазначимо – це особистості, що активно приймають участь в будь-якій справі, вони візьмуться за нове, цікаве для них завдання без обмірковувань. Активісти вважають, що життя в них одне та за його час, вони повинні вивчити як набагато більше. Енергійні, схильні до дій, а в останню чергу до обмірковувань. Сповнені нових ідей, після завершення справи одразу беруться за нову, товариські, частіше за все є лідерами групи та екстравертами.

Респонденти, що використовують стиль навчання – мислитель було виявлено 32,5% (13 респондентів від вибірки). Це один із найбільших результатів з групи. Це каже про те, що нашим респондентам притаманне спостереження. Мислителі полюбляють розглядати ситуацію з різних сторін, збираючи відомості з перших рук, набираючись досвіду, зважуючи всі за та проти, перш ніж прийти до рішення. Схильні відкладати свій остаточний висновок на останній день, поки не будуть увірені в ньому. Їм притаманна обережність та передбачливість. Більше слухають, ніж виступають з відповідями, приймають участь в дискусіях в останню чергу, вже після того як прослухають всі точки зору. Скоріш за все є методологічними інтровертами.

Теоретиками є 17,5% (від вибірки 7 респондентів), такі респонденти вивчають певну проблематику в ході її розвитку, розбираючи по фактам, а після свого спостереження роблять логічні комплексні теорії. Схильні до перфекціонізму, люблять порядок у фактах, аналізуючи і синтезуючи знайдений матеріал. Їх захоплення це різноманітні теорії та концепції, які спираються на факти та є логічними. Легко знаходять невідповідність в матеріалі, можуть поставити під сумнів методологію, перевіряючи її на надійність. Теоретики завжди знайдуть час, щоб встановити зв'язок між цікавлячими їх подіями. Частіше за все теоретики є екстравертами.

Наступними розглянемо прагматиків, яких виявилось 7,5% (3 респонденти від вибірки), вважають необхідним опробування своїх теорій та ідей на практиці. Полюбляють успіх в своїх відкриттях та досягненнях, діючи при цьому швидко без роздумів та обговорень. Під час навчання використовують приклади взяті з власного життя. Притаманне гарне

вирішення проблем, є практичними, активними особистостями, які кожному проблему сприймають як змагання. Прагматики завжди готові дати поради для вирішення завдань, товариські та сповнені ідей. Практичні, доцільні, є реалістами.

Найбільший результат у групі отримали респонденти за змішаним стилем навчання - 35% вибірки. Можемо сказати, що респонденти легко знаходять рішення для сприйняття ними інформації та виконання завдань. Їм притаманне використання одночасно і правої і лівої півкулі, тобто, в залежності від ситуації, вони можуть використовувати той чи інший стиль задля гарного результату. Як вже зазначалося в теоретичному розділі, стилі навчання не тільки можуть з часом змінюватися але й сама особистість, якій притаманний змішаний тип навчання, в ході ситуації може користуватися тим стилем, який їй зараз необхідний. Тобто, змішаний стиль навчання допомагає респондентам якнайкраще навчатися, швидко та якісно обробляти та засвоювати інформацію. Також див **додаток Б**.

Ілюстративно рівень прояву типів мислення представлено на рис. 2.2.1

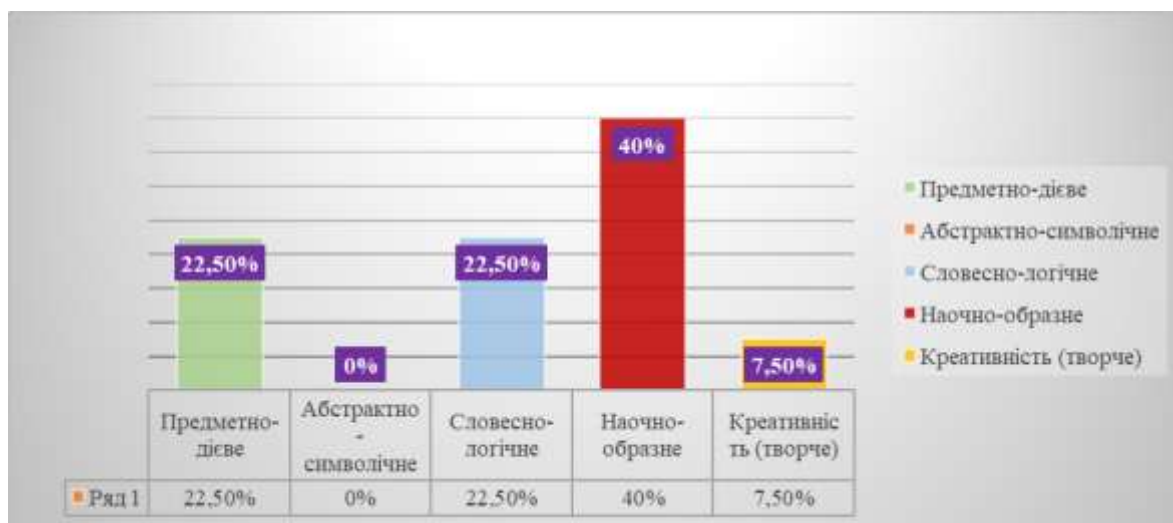

Рис. 2.2.1 Види типів мислення у студентів-психологів за методикою «Тип мислення» Резапкіна Г. В.

У ході проведення методики було досліджено, що в респондентів-психологів 40% (16 респондентів від вибірки) складає присутність наочно-образного мислення. Сирі бали представлено у **додатку В**. Тобто, більшості

респондентів, що використовують правопискульне або лівопискульне мислення легше сприймати візуальну інформацію, це відбувається після надходження образів уявлень та відтворення сприйнятої інформації з поміччю образної пам'яті.

Предметно-дієве мислення виявлено 22,5% (9 респондентів від вибірки), саме з допомогою рухової активності ними засвоюється інформація. Вирішення завдань відбувається перетворюючись в рухи. Вони є активними діячами та реалізаторами ідей, володіють гарною координацією рухів. Використовують правопискульне мислення.

Розглядаючи словесно-логічне мислення, воно проявилось у 22,5% (9 респондентів від вибірки), що характеризує в них вербальний інтелект. Формування та передача думок відбувається завдяки розвиненому словесно-логічному мисленню, як і сприйняття ними інформації. Їх мислення проявляється в почуттях та емоціях з використанням мовних засобів. Використовують правопискульне мислення.

Креативне або творче мислення використовують 7,5% (3 респонденти від вибірки). Особистості мають здатність мислити винахідливо, творчо, знаходити нестандартні рішення, не слідувати вже існуючим прикладам. В них переважає лівопискульний стиль мислення, тому їм складно вистроювати образи, якщо потрібно вивчити велику кількість матеріалу. Переважає здатність до послідовного пізнання.

Проаналізувавши вихідні данні ми можемо бачити, що три діагностуючі методики підтвердились вихідними даними типів стилів навчання та мислення. За для більш зрозумілого висновку, ми створили таблицю та внесли в неї показники, що за проведеним проміжним дослідженням співвідносяться один до одного (див. додаток Г).

Отже, у ході дослідження було виявлено, що в респондентів перебільшує - інтегрований стиль навчання та мислення (див. додаток А), досліджувані використовують змішаний тип стилів (див. додаток Б). Прояв типів мислення був зведений до більшості використання наочно-образного стилю мислення,

що притаманне одразу і правій і лівій півкулі, як бачимо з таблиці (див додаток Г), сирі бали за методикою представлено у додатку В.

2.3 Аналіз результатів дослідження індивідуальних типологічних властивостей особистості у студентів-психологів

Наступним етапом в нашій практичній частині було виявити індивідуально-типологічні характеристики особистості за методикою ІТО Собчик Л. Н.

За табличними даними, що представлені у додатку Е можемо стверджувати, всього в опитувальнику вісім шкал, шкали брехні та агравації було також перевірено попередньо, задля достовірності балів в наступних шкалах. Сирі бали представлено в додатку Д, де 0-2 бал – погане саморозуміння або невідвертість при обстеженні, низька вираженість шкали, не домінуюча характеристика; 3-4 бали – норма, особистість знаходиться в гармонійності з собою за показниками, середня вираженість; 5-7 балів – акцентуйовані риси, високий рівень прояву; 8-9 – дезадаптуючі властивості, тобто дуже високий рівень прояву.

За результатами респондентів, отримали низькі показники по шкалі екстраверсія – 17,5% (7 респондентів від вибірки). Це каже нам про те, що в респондентів погано виражена ця характеристика, вони не є екстравертами. Рівень прояву, що знаходиться в нормі, тобто середній рівень вираженості становить 17,5% (7 респондентів від вибірки). Можемо сказати, що ці люди спокійно сприймають навколишній світ, не скриваючись від нього, є обережними у виборі близьких зв'язків. На високому рівні перебуває 42,5% (17 респондентів від вибірки). Високий рівень, акцентуйованого прояву екстраверсії відноситься до тих особистостей, яким для задоволення свого темпераменту необхідно постійно знаходитися в компанії, підтримуючи гарні, дружні стосунки. Вони відкриті, в постійному пошуку нових вражень, знайомств, не вміють сидіти на місці. Та дуже високий рівень, дезадаптаційний прояв екстраверсії було виявлено в 22,5% (9 респондентів від вибірки). Такі

люди можуть не бачити рамок та бути занадто набридливими, вони балакучі, пошук нового, як головна ціль життя. Не виконують справи до кінця. Присутня мінливість настрою, складно контролюють свої емоції, проявляють агресію, якщо щось йде не по їхньому.

Переходячи до шкали інтроверсія, на низькому рівні прояву виявлено 17,5% (7 респондентів від вибірки), що каже про те, що респонденти не є інтровертами. В стані норми, на середньому рівні перебувають 22,5% (9 респондентів від вибірки), тобто, респонденти є достатньо гармонійними особистостями, вони не піддаються впливу показників та можуть проявляти дружелюбність, відкритість або ж навпаки бути недостатньо товариськими. Високий рівень прояву інтроверсії – 35% (14 респондентів від вибірки). Це вже каже про те, що в цих особистостей присутні акцентуйовані риси інтроверсії, тобто респонденти є сором'язливими, їм складно знайомитись з людьми, відчують себе комфортно на самоті. Дуже високий рівень інтроверсії зазнали 25% (10 респондентів від вибірки). Ці респонденти є замкнутими, для встановлення контакту їм довгий час потрібно звикати до людини та прикладати неймовірні зусилля. Вони є недовірливі, поринають в світ своїх тривог, уникаючи реальність.

Наступна шкала яку ми розглянемо спонтанність, за якою на низькому рівні прояву перебувають – 5% (2 респонденти від вибірки). Це каже про те, що в респондентів не проявився показник. Середній рівень становить у 22,5% (9 респондентів від вибірки), тобто у них позитивна самооцінка, бажання до самоствердження в соціумі. Високий рівень переважає 52,5% (21 респондент від вибірки). Наші респонденти проявляють вільність емоцій та дій, вони є розкутими у поведінці. Переважає прагнення до лідирування, прагнуть досягти успіху. Дуже високий рівень прояву спонтанності виявлено в 20% (8 респондентів від вибірки), респонденти проявляють високу імпульсивність, творчо підходять до процесу. Вони є непередбаченими, збудженість коливається від низької до високої під впливом зовнішніх показників.

Сензитивність знаходиться на низькому рівні в 12,5% (5 респондентів від вибірки), тобто показних не проявився. Середній рівень показнику виявлено у 25% (10 респондентів від вибірки), що каже нам про чутливість особистостей, їх вразливість до зовнішніх подразників або ж низька міра чутливості. На високому рівні тобто, акцентуїтована шкала сензитивність була виявлена у 40% (16 респондентів від вибірки), ці особистості більш чутливі до навколишнього середовища, часто виникає відчуття незадоволення потреб. Значні події викликають яскравість реакцій. Та дуже високого рівня, тобто дезадаптація шкали сензитивність була виявлена у 22,5% (9 респондентів від вибірки), в них розвинена невротична структура переживань. Можливо близьке сприйняття помилок та невдач, навіювання.

Перейдемо до шкали агресивність, за якою респонденти набрали по низькому рівню прояву – 7,5% (3 респонденти від вибірки), що дає сенс стверджувати, що показник не виявлено. До середнього рівня віднесли 25% (10 респондентів від вибірки), особистості є впевненими в собі. Активно намагаються самореалізуватися в соціумі та відкрито відстоюють свої інтереси, демонструючи цілі. Високий рівень становить 62,5% (25 респондентів від вибірки). Респонденти схильні до егоцентризму, можуть агресуючи відстоювати своє місце, цілі та прагнення. Дуже високий рівень прояву показників шкали агресивність виявлено у 5% (2 респонденти від вибірки). Ці люди схильні агресивно висловлюватись до інших, швидко виходять з себе та проявляють відкриту агресію. Важкі в спілкуванні, не вміють або не хочуть контролювати свій гнів.

Наступною шкалою була тривожність 2,5% (1 респондент від вибірки) зазнали низького рівня прояву шкали, тобто показник не виявлено або респондент погано себе розуміє. Середній рівень виявлено у 22,5% (9 респондентів від вибірки) це говорить про обережність при прийнятті рішення. Такі респонденти відчувають відповідальність за взяті ними справи та оточуючих. Високий рівень прояву рівня шкали тривожність було досліджено в 62,5% (25 респондентів від вибірки). Підвищена недовірливість до соціуму,

респонденти вважають кращим робити всі справи самостійно, ніж довіритись іншим. Що навпаки сильніше розвиває в них паніку через тривогу. Дуже високий рівень проявився у 12,5% (5 респондентів від вибірки), можна зазначити схильність до фобій, нав'язливих страхів та панічних реакцій в залежності від прояву цих станів. Недовірливі, апатичні, піддаються великому впливу навколишніх подразників.

Останніми шкалами були ригідність та лабільність. На низькому рівні ригідність не проявилася в респондентів. Середній рівень прояву показника становить 20% (8 респондентів від вибірки), тобто вони є стійкими до стресу, спокійно ставляться до виниклих проблем, розкладаючи їх по полицям задля швидкого рішення. На високому рівні знаходяться 72,5% (29 респондентів від вибірки), вони зазнали акцентуованої шкали ригідність. Отже, наші респонденти спираються на суб'єктивізм, позбавлені активності, неініціативні. Дуже високого рівня, тобто дезадаптації шкали ригідність набрали 7,5% (3 респонденти від вибірки). Що дає сенс стверджувати про підозрілість наших респондентів, інертність установок, неподатливість. Вони схильні до відстоювання власних поглядів, установок та принципів.

Що ж до лабільності, виявлено, що за низьким рівнем прояву, респонденти не набрали балів. До середнього рівня віднесли 25,5% (10 респондентів від вибірки), тобто вони є стійкими до змін настрою, в них достатньо мотивації для поставлених цілей. Перейдемо до високого рівня, було виявлено у 72,5% (29 респондентів від вибірки). Це каже мінливість настрою, в респондентів переважає мотиваційна нестійкість, прояв сентиментальності, тобто риса в них є акцентуованою. Дуже високий рівень показників шкали агресивність було визначено у 2,5% (1 респондент від вибірки). Вони схильні до демонстративності, нестриманості та істероїдних проявів. Коливання настрою швидкі та постійні, притаманна зміна емоційного стану, емотивність.

Отже, як бачимо більшість нашої вибірки є екстравертами, їм притаманна спонтанність рішення, агресивність переважає, але від її прояву, з май же

однаковими результатами на заваді стає – тривожність, відповідальність за свої дії. Лабільність та ригідність доповнюють один одним за однаковими показниками, можуть бути як ініціативними та непередбачуваними, що швидко діють, але мало роздумують вчинки, так і відповідальними за свої дії та рішення його оточення, доводячи всі справи до ідеалу.

Також ми вважаємо потрібним зробити аналіз деяких бінальних характеристик окремо. Проблемними в нашому дослідженні ми вважаємо, показник агресивність, який на високому рівні перебуває в 62,5% респондентів, а в 5% вже перейшов в дезадаптацію. В останньому випадку він проявляється як стан емоційної напруженості або ускладненій адаптації. Ми радимо респондентам переосмислити своє навчання, почати планувати справи використовуючи самоменеджмент. Тоді й високий рівень тривожності, що перебуває в респондентів на рівні 62,5% та на дуже високому у 12,5% знизиться та реагування на кожний подразник не буде бурхливим. Спонтанність яка перебуває на високому рівні в 52,5% може знизитись, якщо респонденти стануть прислуховуватись до відчуттів, не пірнаючи у кожную цікаву справу, а спочатку обдумуючи чи хватить на неї сил та натхнення. Респонденти зможуть знизити рівень агресії, якщо навчання буде даватись їм легше та швидше та рівень тривожності буде нижчим. Тому розпланування часу та використання певних стилей допоможе знизити показники до норми.

Практичний розділ завершає, анкета авторської розробки “Самопочуття та поведінка студентів в умовах дистанційного навчання”. Збір даних анкети відбувся в гугл-формі, дані якої ми представили у відсотках (див. додаток Ж). Таблицю з показниками ми винесли у додатки, (див Додаток З).

Екстраверсія 52,5% (21 респондент від вибірки), інтроверсія 47,5% (19 респондентів від вибірки), бачимо майже однаковий рівень прояву, але екстраверсія все ж таки перебільшила. Тобто можемо сказати, що високий відсоток опитуваних є екстравертами, як і в попередній методиці. Особистості схильні до відкритого прояву своїх емоцій, не бояться виступати на заняттях, активні та мотивовані для досягнення успіху. Респондентам комфортно

перебувати в рамках дистанційного навчання, їх це не обмежує на активність. Перебуваючи в умовах карантинної ізоляції, вони проявляли тривожність, так як не могли контактувати напряму з соціумом, їм бракувало спілкування. Інтроверти, що також присутні у вибірці на високому рівні прояву, перебували у більш замкнутому стані, відчуваючи тривожність, невпевненість, що і бачимо в наступних показниках.

Тривожність на низькому рівні становила 33,3 (14 респондентів від вибірки), респонденти перебували в стані комфорту під час такої форми навчання. Середній рівень 52,4 (22 респонденти від вибірки), тобто, бачимо, що в особистостей був присутній дискомфорт, певне емоційне переживання, відчуття себе загнаним в кут. А високий показник виявлено у 14,3% (6 респондентів від вибірки). Це каже про прояв стан тривоги, що може призвести до розвитку фрустрації. Тобто, на респондентів дуже сильно вплинула зміна форми отримання освіти, також подразником стали різноманітні зовнішні подразники. Які тільки погіршували стан респондентів.

Агресія на низькому рівні проявилася у 35,7% (15 респондентів від вибірки), що каже про спокійне віднесення до зміни форми отримання знань. Середній рівень 40,5% (17 респондентів від вибірки) проявився у значному відстороненні від подразників у вигляді нової форми, особистості не могли звикнути до умов навчання, що могло призвести до ворожого ставлення та недотримання певних умов виконання своїх обов'язків стосовно навчання. Та високого рівня зазнали 23,8% (10 респондентів від вибірки), екстремальний показник, що свідчить про розвиток відкритої агресії по відношенню до оточення, афективний стан під яким людина не може контролювати свої дії. Скоріш за все ці респонденти не сприйняли форму навчання як таку, відмовляючись звикати до неї зовсім, що привело до відторгнення, гніву та розвитку агресії до навчання.

Спонтанність 7,1% (3 респонденти від вибірки), каже про обдуманість своїх вчинків, обережність та планування. Респонденти відповідально ставилися до нової форми навчання. Середній рівень виявлено в 47,6% (20

респондентів від вибірки). Особистості швидко приймають рішення, не завжди думаючи про наслідки, діють на емоціях, ініціативні. В навчанні проявляють балакучість, активність дій, екстраверти сповнені ідей. Та високого рівня набрали 2% (19 респондентів від вибірки), тобто респонденти нестримані, необдуманно діють, наслідки їх не турбують. Швидко збуджуються, готові до праці, але майже ніколи не можуть дотриматись рамок поставлених для виконання їх завдання. Схильні до емоційного вигорання.

Сензитивність 42,9% (18 респондентів від вибірки), каже про низьку чутливість до зовнішніх подразників. Під час дистанційного навчання вони перебували в комфорті. Середній рівень 47,6% (20 респондентів від вибірки), тобто, респонденти є більш чутливі до навколишнього середовища, почувались незадоволеними своїми успіхами. Події, які особистості сприймали значними для себе проявлялися сплеском емоцій позитивного чи навпаки, негативного характеру. Високий рівень проявився у 9,6% (4 респонденти від вибірки), що говорить про їх розвинену невротичну структуру переживань. Кожне зауваження під час дистанційного навчання сприймалося на свій рахунок. Близьке сприйняття помилок призводило до постійних переживань стосовно навчання.

Ригідність в нашому дослідженні на низькому рівні була виявлена в 35,7% (15 респондентів від вибірки), тобто особистості є стресостійкі, вирішують виниклі проблеми в навчанні поступово, плануючу кожну дію. ставляться до Середній рівень отримали 59,5% (25 респондентів від вибірки), наші респонденти під час нової форми навчання були позбавлені активності, проявлялася не ініціативність, відсутність інтересу до процесу. Високий рівень отримало 4,8% (2 респонденти від вибірки). Під час дистанційної форми отримання освіти, вони з обережністю та підозрілістю підходили до навчання. Проявилася інертність установок та неподатливість в засвоєнні знань.

Лабільність 33,4% (14 респондентів від вибірки), особистості є стійкими до змін настрою, в них достатньо мотивації для отримання освіти в будь-якій формі навчання. Середній рівень прояву визначився в 47,6% (20 респондентів

від вибірки), респондентам притаманна мінливість настрою, мотиваційна нестійкість під час навчання в дистанційній формі. Високий рівень спостерігається в 19% (8 респондентів від вибірки), вони відкрито проявляють демонстративність, нестриманість під час занять. Схильні до істероїдних проявів, коливання настрою, зміні емоційного стану. Під час навчання їм було важко сидіти на місці, бо вони рухливі та непостійні в поведінці.

Агравачія 61,9% (26 респондентів від вибірки), респонденти не звертали увагу на зміну форми навчання, засвоюючи знання в звичайному для них ритмі. Середній рівень 26,2% (11 респондентів від вибірки), каже про легку сором'язливість у своїх висловлюваннях під час нової для них форми отримання освіти. Високий рівень 11,9% (5 респондентів від вибірки), відкрита неправильна самооцінка своїх можливостей в навчанні, симуляція не прийняття форми навчання, спроба показати це в першу чергу самому собі.

Активісти 22,5% (9 респондентів від вибірки), каже про те, що студенти активно приймали участь в навчанні, відчували комфорт при сприйнятті нового підходу до навчання. З радістю бралися за виконання цікавих завдань, проявляли лідируючі якості, впевнені в собі особистості. Для них не проблема новий підхід чи форма отримання освіти, вони із задоволенням зможуть обдумати проблему по-філософськи. Приймають рішення про вірність про взяття нового завдання, вже у ході роботи над ним.

Мислителів виявилось 30% (12 респондентів від вибірки), це ті респонденти, яким легше спостерігати за процесом, вони роблять висновки після прослухання всіх пропозицій. Вчаться на помилках інших. Люди, що наділені здатністю глибокого, філософського мислення.

Теоретиків було 22,5% (9 респондентів від вибірки), схильні до продуктивного вивчення теоретичного матеріалу, ніж обдумування матеріалу з філософської точки зору. Не мають власною системи поглядів на життя та вчинків, звертаючись до своїх теоретичних знань задля кращого результату при виконання завдань. Їх сильна сторона логіка та теоретичні висновки.

Прагматики 25% (10 респондентів від вибірки), що каже про їх постійні перевірки отриманих знань на тенденцію до подальшого розвитку. Практикують використання теоретичного матеріалу на практиці. Беруться з радістю за завдання, якщо заздалегідь знають про його користь після виконання. Та також користуються власною системою поглядів на життя та вчинків задля отримання практично корисних результатів.

Тобто, стилі навчання, що притаманні респондентам розділені майже порівну. Була присутня тенденція до змішаних стилей навчання при обробці відповідей анкети (див. додаток Е).

Отже, можемо бачити у відсотках, що респонденти під час дистанційної форми зазнали труднощів, але все одно намагалися бути відкритими до нового та засвоювати отриманні ними знання. Звертаючи увагу на методику ІТО за Собчик Л.Н., можемо бачити, що показники відрізняються рівнем прояву, тобто, за анкетною набрані бали становлять середній рівень.

Що ж до стилів навчання, то студентами використовуються всі стилі майже на одному рівні: активісти 22,5%, мислителі 30%, теоретики 22,5%, прагматики 25%. Це дає сенс стверджувати, що в респондентів присутній змішаний стиль навчання, вони використовують одразу декілька стилів задля успішного процесу засвоєння знань.

2.4. Встановлення зв'язків стилів навчання та індивідуальних типологічних властивостей особистості у студентів-психологів

Для перевірки характеристик розподілу використовувався критерій Колмагорова-Смірнова. Після дослідження характеристик розподілу було виявлено, що за більшістю шкал, за якими відбувся розподіл даних респондентів, не відхиляється від нормального. Отож приймаємо рішення про використання критерію Пірсона.

У результаті кореляційного аналізу, (див. Додаток І) були виявленні наступні значимі кореляції, які представлені у Додатку К. Нами також були створені таблиці з винесеними до них кореляціями.

Таблиця 2.4.1

Показники кореляції екстраверсії та правопівкульного стилю навчання у студентів-психологів за критерієм Пірсона

Екстраверсія	Правопівкульний стиль навчання
Кореляція пірсона	-,494 **
Знч.(2-сторон)	0,01

1. Між фактором екстраверсія та правопівкульний стиль навчання та мислення був виявлений зв'язок за рівнем значущості 0,01, зв'язок є оберненим, тобто чим більшою буде значення однієї змінної, тим меншим буде значення другої змінної та навпаки. Екстравертам потрібне візуальне підкріплення емоцій, вони активні та швидко оброблюють і сприймають інформацію з поміччю правопівкульного стилю мислення. Тобто для респондентів необхідне підкріплення словесної інформації візуальною формою, сприйняття конкретне та неабстрактне, переважають невербальні здібності. Ним гарно сприймаються малюнки, схеми, діаграми та графіки задля засвоєння інформації. Екстраверсія та правопівкульний стиль мислення проявляються емоційною мовою, експресивністю, непостійністю в цілях та готовістю до постійних дій.

Таблиця 2.4.2

Показники кореляції екстраверсії та стилю навчання активіст у студентів-психологів за критерієм Пірсона

Екстраверсія	Стиль навчання активіст
Кореляція пірсона	,463 **
Знч. (2-сторон)	0,01

2. Між фактором екстраверсія та стилем навчання активіст був виявлений зв'язок на рівні значущості 0,01. Тобто, респондентам з ярко вираженою екстраверсією необхідно постійно знаходитися в компанії, вони активні, відкриті до нового, в постійному пошуку вражень. Проявляють лідируючі якості, впевнені в собі та діях, які спочатку роблять, а вже потім

обдумують. З натхненням сприймають новітній підхід чи форму отримання освіти.

Таблиця 2.4.3

Показники кореляції екстраверсії та предметно-дієвого типу мислення у студентів-психологів за критерієм Пірсона

Екстраверсія	Предметно-дієвий тип мислення
Кореляція пірсона	,340 *
Знч. (2-сторон)	0,05

3. Між фактором екстраверсія та предметно-дієвий тип мислення вивалений прямий зв'язок на рівні значущості 0,05. Як вже сказалося вище екстраверсія характеризує людей, які засвоюють інформацію через рухову активність, що притаманно предметно-дієвому типу мислення. При підготовці матеріалу, аналізуючи лекцію та допоміжні матеріали, після чого розповідаючи на парі, вони засвоюють матеріал краще, аніж самостійне вивчення без обговорень. Тип мислення проявляється в екстравертів з помічною реалізацією ними нових ідей, вони активно приймають участь в дискусіях, обговореннях задля засвоєння матеріалу.

Таблиця 2.4.4

Показники кореляції спонтанність та стиль навчання активіст у студентів-психологів за критерієм Пірсона

Спонтанність	Стиль навчання активіст
Кореляція пірсона	,417 **
Знч. (2-сторон)	0,01

4. Між фактором спонтанність та стилем навчання активіст був виявлений прямий зв'язок, тобто якщо одна змінна буде мати великі показники, то й в іншою збільшиться показник. Зв'язок проявився на рівні значущості 0,01. Спонтанність разом із стилем активіст підтверджує їх швидке прийняття рішень, які приймаються на емоціях, присутність ініціативності. Цікавляться всім та із радістю беруться за нове завдання, не обдумуючи наслідків. Стиль навчання активіст підтверджує їх спонтанне ставлення, вони

швидко збуджуються, готові до праці, схильні кидати все, починаючи щось більш привабливе. Спонтанність проявилася на середньому рівні, тобто стиль активіст буде ярко вираженим але не вийде за рамки нормальної поведінки для активіста.

Таблиця 2.4.5

Показники кореляції спонтанність та прагматичний стиль навчання у студентів-психологів за критерієм Пірсона

Спонтанність	Прагматичний стиль навчання
Кореляція пірсона	,383 *
Знч. (2-сторон)	0,05

5. Між фактором спонтанність та прагматичним стилем навчання був виявлений зв'язок на рівні значущості 0,05, прямий зв'язок свідчить про те, якщо одна змінна буде мати великі показники, то й в іншою збільшиться показник. Можна сказати, що респондентам характерне спонтанне опробування своїх теорій та ідей на практиці, до чого схильні прагматики. Спонтанність в прагматиків можна побачити під час дій, які вони роблять за ради досягнення успіху, діючи швидко, без роздумів та обговорень. Людям, які проявляють необдуманість дій характерно гарне вирішення проблем, які з'явилися у ході спонтанності, адже прагматики є практичними, активними особистостями, ініціаторами, сприймають невдачі як змагання.

Таблиця 2.4.6

Показники кореляції спонтанність та наочно-образного типу мислення у студентів-психологів за критерієм Пірсона

Спонтанність	Наочно-образний тип мислення
Кореляція пірсона	-,410 **
Знч. (2-сторон)	0,01

6. Між фактором спонтанність та наочно-образним типом мислення було виявлено обернений зв'язок на рівні значущості 0,01. Зв'язок є оберненим, тобто, чим більше буде проявлятися спонтанність тим менше буде використовуватися цей тип мислення та навпаки. Наочно-образний тип

мислення каже нам про використання творчого розуму, а такі люди як правило швидко приймають рішення до дій, а їх мислення складає уява. Спонтанне вивчення та засвоєння інформації знижатиметься з поміттю високих показників прояву використання їх наочно-образного типу мислення.

Таблиця 2.4.7

Показники кореляції агресивність та стиль навчання активіст у студентів-психологів за критерієм Пірсона

Агресивність	Стиль навчання активіст
Кореляція пірсона	,344 *
Знч. (2-сторон)	0,05

7. Між фактором агресивність та стилем навчання активіст зв'язок проявився на рівні значущості 0,05, він є прямим, що каже про те, що якщо одна змінна буде мати великі показники, то й в іншою збільшиться показник. Як правило люди, що використовують цей стиль навчання є активними діячами, лідерами, проявляють ініціативу і бажання долучитись до кожної справи, а вже потім обдумують чи вірно вони вчинили. Їх агресія, яка в нашому дослідженні контролюється тривожністю є проявом незадоволення до дій інших, якщо йде щось не по їх планам. Активісти нестримні, мотивовані та інколи не замічають, що поводять себе напористо по відношенню до інших. Чим більше вони будуть проявляти непосидючість, бажання бути завжди в середині процесу, тим більше вони проявлятимуть невдоволення до помилок та невдач, що з'являться в процесі.

Таблиця 2.4.8

Показники кореляції агресивність та наочно-образний тип мислення у студентів-психологів за критерієм Пірсона

Агресивність	Наочно-образний тип мислення
Кореляція пірсона	-,422 **
Знч. (2-сторон)	0,01

8. Між фактором агресивність та наочно-образним типом мислення зв'язок проявився обернений, тобто чим більшою буде значення однієї змінної,

тим меншим буде значення другої змінної та навпаки а рівні значущості 0,01. Це каже про їх бажання до отримання знань, так як наочно-образний стиль засвоюється з поміччю вже існуючих образів в образній пам'яті та використовує їх для засвоєння подальших знань. Прояв агресії буде незначним, якщо використання цього типу мислення буде використовуватись частіше та респондентам буде зрозумілим отриманні знання. При неможливості використання даного типу мислення або неусвідомленого виконання завдань, що призведе до незрозуміння матеріалу, буде проявлятися дратівливість та невдоволеність під час процесу.

Таблиця 2.4.9

Показники кореляції інтроверсія та стиль навчання активіст у студентів-психологів за критерієм Пірсона

Інтроверсія	Стиль навчання активіст
Кореляція пірсона	-,449 **
Знч. (2-сторон)	0,01

9. Між фактором інтроверсія та стилем навчання активіст було виявлено обернений зв'язок, рівень значущості становить 0,01. В практичному розділі ми виявили, що рівень екстраверсії був більшим за інтроверсію, а зараз можемо стверджувати, що між типами темпераменту та обраними стилями навчання є обернений зв'язок: інтроверти будуть менш активними, проявляючи обдуманість та стриманість дій, будуть більше слухати, а ні висловлювати свою думку та проявляти ініціативу.

Таблиця 2.4.10

Показники кореляції інтроверсія та прагматичний стиль навчання у студентів-психологів за критерієм Пірсона

Інтроверсія	Прагматичний стиль навчання
Кореляція пірсона	-,379 *
Знч. (2-сторон)	0,05

10. Між фактором інтроверсія та прагматичний стиль навчання проявився обернений зв'язок, тобто чим більшою буде значення однієї змінної,

тим меншим буде значення другої змінної та навпаки, а рівень значущості становить 0,05. Як знаємо з теорії прагматики є практиками, які постійно займаються опробуванням своїх теорій та ідей на практиці, діючи при цьому швидко без роздумів та обговорень, що не притаманно для інтровертів. Тут також є зв'язок між типами темпераменту та стилями навчання, в нашому випадку тут він обернений. Тобто, чим більший рівень інтроверсії тим менше людина буде використовувати для навчання прагматичний стиль.

Таблиця 2.4.11

Показники кореляції лабільність та лівопівкульний стиль навчання та мислення у студентів-психологів за критерієм Пірсона

Лабільність	Лівопівкульний стиль навчання та мислення
Кореляція пірсона	,366 *
Знч. (2-сторон)	0,05

11. Між фактором лабільність та лівопівкульний стиль навчання та мислення було виявлено прямий зв'язок на рівні значущості 0,05. Прямий зв'язок каже нам про те, що якщо одна змінна буде мати великі показники, то й в іншою збільшиться показник. В нашому дослідженні більшості респондентам притаманний інтегрований тип мислення та навчання, вони використовують одночасно обидві півкулі мислення. У випадку знайдених зв'язків лабільність, яка була виявлена на одному рівні з ригідністю, буде контролювати прояв лівопівкульного стилю, можливо, респонденти будуть використовувати інтегрований стиль задля навчання, так як лабільності характерне мінливість настрою, мотиваційна нестійкість, що більш характеризує екстраверсію.

Таблиця 2.4.12

Показники кореляції лабільність та стиль навчання активіст у студентів-психологів за критерієм Пірсона

Лабільність	Стиль навчання активіст
Кореляція пірсона	,529 **
Знч. (2-сторон)	0,01

12. Між фактором лабільність та стилем навчання активіст було виявлено зв'язок на рівні значущості 0,01, прямий, що каже про те, якщо одна змінна буде мати великі показники, то й в іншою збільшиться показник. Тут вже бачимо, що стиль навчання активіст залежить від лабільності та її мінливості настрою. У залежності від обсягу та цікавості завдання активіст буде ініціативним, від успіхів та задоволення собою в справах, буде залежите емоційна нестійкість.

Таблиця 2.4.13

Показники кореляції лабільність та наочно-образний тип мислення у студентів-психологів за критерієм Пірсона

Лабільність	Наочно-образний тип мислення
Кореляція пірсона	-,354 *
Знч. (2-сторон)	0,05

13. Та останніми факторами між якими було виявлено зв'язок стали лабільність та наочно-образний тип мислення. Обернений зв'язок за рівнем значущості 0,05. Як вже зазначалося вище проявляється лабільність на середньому рівні зазвичай в респондентів яким притаманний активний образ життя, вони вивчають світ та навчаються новому з допомогою своєї непосидючості, емоційно нестабільні, бурно реагують на значні події та схильні до мінливості настрою. При заниженому використанню наочно образного типу, лабільність буде збільшуватись і навпаки, респонденти зможуть сприймати важливу для них інформацію з допомогою даного типу мислення. Вони зможуть контролювати свої емоції, при достатньому для них

обсягу сприйнятті інформації із реальних предметів. Використовуватимуть свою уяву для відображення необхідного образу з їх образної пам'яті.

Отже, результати кореляційного аналізу підтвердили гіпотезу стосовно зв'язку індивідуальних типологічних властивостей та стилів навчання у студентів-психологів.

2.5 Психологічні рекомендації щодо вибору стилів навчання для студентів-психологів в залежності від ІТО

За для написання рекомендацій, на основі кореляційного аналізу, нами були складені профілі успішного студента. Для більш детального розуміння ми створили таблицю проявів зв'язків індивідуальних типологічних властивостей та стилів навчання, які представлено у Додатку Л.

Більшість респондентів – це ярко виражені екстраверти, отож ми визначили, що порадою для успіхів в навчанні їм буде використання правописульного стилю навчання та мислення, а на допомогу в кращому засвоєнні знань стане стиль навчання активіст, що призведе до постійного активу, залученню в студентському житті та задоволенню особистісних характеристик індивіда. Та предметно-дієвий тип мислення, тобто, респонденти діятимуть тут і зараз, засвоюючи отриманні знання на практиці. Детальне вивчення нюансів цих стилей допоможе респондентам зрозуміти, чому раніше при подачі викладачем матеріалу в них з'являлися проблеми з його засвоєнням.

Респондентам з вираженою спонтанністю, ми пропонуємо застосовувати стиль активіст та прагматичний стиль навчання, підкріплюючи їх наочно-образним типом мислення, тобто візуальним сприйняттям інформації. Кажучи про засвоєння ними знань, можна звернути увагу, що їх спонтанність підкріпиться вмінням для прагматиків прийняти та логічно обґрунтувати рішення. А використання стилю активіст та прагматичного стилей разом

провокуватимуть загострене почуття обов'язку, відповідальності, принциповості, що згладить кути спонтанних особистостей.

Особистостям, які схильні проявляти агресивність, краще використовувати в навчанні стиль навчання активіст з наочно-образним типом мислення. Присутність агресії особистостей знизиться при прийнятті активного образу у навчанні, що задовольнить їх потреби та заспокоїть нестримне бажання до дій. Кращим процесом для засвоєння буде відбуватися з допомогою наочно-образного типу мислення, тобто з реальних предметів, з допомогою візуалізації через уяву.

Інтровертам, яким властивий обернений зв'язок стилю активіст та прагматичного стилю навчання буде краще використовувати змішаний стиль навчання, тобто не зупинятися на притаманному їм стилі – мислитель, а використовувати як і показала кореляція ще декілька стилів для кращого результату в їх навчанні, який їх задовольнить в майбутньому.

Особистості, що проявляють виражену лабільність, буде краще використовувати лівопівкульний стиль навчання, тобто обмірковувати та аналізувати інформацію з допомогою логіки. Лабільність контролюватиме постійний актив та участь в обговореннях на заняттях, тобто прояв стилю навчання активіст та наочно-образного типу мислення, сприймаючи інформацію з реальних предметів та надалі використовуючи свою образну пам'ять

Висновки до розділу 2

Ми виявили, що за методикою “Ваш стиль навчання та мислення” SOLAT (П. Торранс) у 70% респондентів переважає інтегрований (рівнополушарний), змішаний стиль навчання та мислення. Це свідчить про те, що особистості використовують одночасно обидві півкулі. Тобто, в залежності від ситуації вони можуть використовувати правопівкульний або лівопівкульний стиль мислення. В їх розпорядженні є як логіка так і інтуїція.

За методикою «Визначення стилю навчання» Хоні і Мамфорда у більшості респондентів, що набрали 35 %, домінували одразу декілька стилів, тобто в повсякденному житті ними використовується змішаний стиль навчання. Завдяки чому респонденти можуть тримати процес оволодіння знаннями під контролем, використовуючи одразу декілька стилів. З допомогою яких вони отримують якісне сприйняття інформації, швидку обробку та засвоєння інформації.

За методикою «Тип мислення» Резапкіна Г.В в респондентів-психологів 40% від вибірки складає присутність наочно-образного мисленням. Тобто, більшості респондентів, що використовують одразу і праву і ліву півкулю мислення, легше сприймати візуальну інформацію, це відбувається після надходження образів уявлень та відтворення сприйнятої інформації з поміччю образної пам'яті..

Наступним етапом в нашій практичній частині було виявити індивідуально-типологічні характеристики особистості за методикою ІТО Собчик Л. Н. Ми зазначили, що більший відсоток шкал опитувальника в респондентів знаходився на високому рівні прояву.

Як бачимо більшість нашої вибірки є екстравертами, їм притаманна спонтанність рішення, агресивність переважає, але від її прояву, з май же однаковими результатами на заваді стає – тривожність, відповідальність за свої дії, думаючи про наслідки. Лабільність та ригідність доповнюються один одним за однаковими показниками, респонденти можуть бути як

ініціативними, мінливими в почуттях та настрою активістами, так і відповідальними за свої дії та рішення оточення, доводячи всі справи до ідеалу.

Практичний розділ завершас, анкета власної розробки “Самопочуття та поведінка студентів в умовах дистанційного навчання”. Респонденти під час дистанційної форми зазнали труднощів, але все одно намагалися бути відкритими до нового та засвоювати отриманні ними знання показники індивідуальних типологічних характеристик перебували на середньому рівні. Що ж до стилів навчання, то студентами використовуються всі стилі майже на одному рівні: активісти 22,5%, мислителі 30%, теоретики 22,5%, прагматики 25%. Це дає сенс стверджувати, що в респондентів присутній змішаний стиль навчання, вони використовують одразу декілька стилів задля успішного процесу засвоєння знань, як і за методикою «Визначення стилю навчання» Хоні і Мамфорда. Можемо також стверджувати, що вони використовують інтегрований стиль мислення, як і вийшло в наших результатах за методикою «Ваш стиль навчання та мислення» SOLAT Поль Торранс та інші.

Нами було виявлено зв'язки між факторами: екстраверсія та правопівкульний стиль навчання та мислення; екстраверсія та стилем навчання активіст; екстраверсія та предметно-дієвий тип мислення; спонтанність та стилем навчання активіст; спонтанність та прагматичним стилем навчання; спонтанність та наочно-образним типом мислення; агресивність та стиль навчання активіст; агресивність та наочно-образним типом мислення; інтроверсія та стиль навчання активіст; інтроверсія та прагматичний стиль навчання; лабільність та лівопівкульний стиль навчання; лабільність та стиль навчання активіст; лабільність та наочно-образний тип мислення.

Також було розроблено практичні рекомендації для студентів-психологів, на основі нашого кореляційного аналізу та виявлення ним присутніх зв'язків. Був складений профіль успішного студента.

ВИСНОВКИ

1. Ми визначили, що стилі навчання – це навчальні стратегії, які характеризують дії особистості у відповідь на поставленні перед нею ситуації. Опираючись на різноманітні теорії, ми взяли відповідальність стверджувати, що студент проявляє індивідуальний пізнавальний стиль, який є організованим по мірі свого розвитку та має багатосторонню форму інтелектуальної поведінки, яка й має властивість змінюватися. У нашій роботі були обрані наступні стилі навчання: активіст, мислитель, теоретик, прагматик; стилі навчання і мислення: правопівкульний, лівопівкульний, інтегрований; та стилі мислення: предметно-дієве, абстрактно-символічне, словесно-логічне, наочно-образне та креативність.

Індивідуально-типологічні властивості особистості ми розглядаємо як стійкі індивідуальні особливості, які характеризують людину як особистість, індивідуальність і проявляються в її поведінці, а передумовою їх формування є анатомічні та фізіологічні задатки. Для дослідження ми обрали наступні ІТО: брехня, агравація, екстраверсія, інтроверсія, спонтанність, сензитивність, тривожність, агресивність, лабільність, ригідність.

2. Було виявлено основні стилі навчання та типи мислення у студентів-психологів. В них переважає інтегрований, змішаний стиль навчання та мислення, а також використання одразу декількох стилів навчання, тобто наявність змішаного стилю. Та присутність у більшості використання наочно-образного типу мислення. Тобто, респондентам, що використовують правопівкульне або лівопівкульне мислення легше сприймати візуальну інформацію, це відбувається після надходження образів уявлень та відтворення сприйнятої інформації з поміччю образної пам'яті.

3. Було виявлено індивідуальні типологічні властивості особистості у студентів-психологів. Більшість нашої вибірки є екстравертами, їм притаманна спонтанність рішення, агресивність переважає, але від її прояву, з май же однаковими результатами стає – тривожність, що врівноважує

показники та посилює відповідальність за свої дії. Лабільність та ригідність з однаковими показниками можуть проявлятися в ініціативності та непередбачуваності, але й присутності швидкого сприйняття. Респонденти мало роздумуючи вчинки, все одно проявляють відповідальність за свої дії та рішення оточення, доводячи всі справи до ідеалу. Також ми зробили аналіз деяких бінальних характеристик окремо. Проблемними в нашому дослідженні ми вважаємо високий та дуже високий рівень показників: агресивність, тривожність та спонтанність, які зможуть покращитись, якщо навчання буде даватись респондентам легше. Тому розпланування часу та використання певних стилей допоможе знизити показники до норми.

4. Було розроблено та апробовано анкету для виявлення стилів навчання та індивідуальних типологічних властивостей студентів-психологів в умовах дистанційного навчання. Була присутня тенденція до змішаних стилей навчання. Під час дистанційної форми респонденти зазнали труднощів, але все одно намагалися бути відкритими до нового та засвоювати отриманні ними знання. Звертаючи увагу на методику ІТО, показники відрізняються рівнем прояву, за анкетною набрані бали становлять середній рівень. У респондентів присутній змішаний стиль навчання, вони використовують одразу декілька стилів задля успішного процесу засвоєння знань.

5. Нами було виявлено зв'язки між факторами: екстраверсія та правопівкульний стиль навчання та мислення; екстраверсія та стилем навчання активіст; екстраверсія та предметно-дієвий тип мислення; спонтанність та стилем навчання активіст; спонтанність та прагматичним стилем навчання; спонтанність та наочно-образним типом мислення; агресивність та стиль навчання активіст; агресивність та наочно-образним типом мислення; інтроверсія та стиль навчання активіст; інтроверсія та прагматичний стиль навчання; лабільність та лівопівкульний стиль навчання; лабільність та стиль навчання активіст; лабільність та наочно-образний тип мислення.

Отже, результати кореляційного аналізу підтвердили гіпотезу стосовно зв'язку індивідуальних типологічних властивостей та стилів навчання у студентів-психологів.

6. У нашому дослідженні для ефективного навчання, універсальним для більшості респондентів став активістичний стиль навчання, його використовують респонденти, які відрізняються високими показниками екстраверсії, інтроверсії, агресивності та лабільності. Типовими для успішного навчання також стає наочно-образний тип мислення, що має зв'язок із лабільністю, спонтанністю та агресивністю. Прагматичний стиль навчання виявився універсальним для респондентів при прояву спонтанності та інтроверсії. Предметно-дієвий тип мислення більш притаманний студентам-психологам з високим показником екстраверсії, а лівопівкульний стиль навчання з вираженою лабільністю. Що каже нам про не типові та неефективні використання їх для всіх респондентів студентів-психологів.

Також було розроблено практичні рекомендації для студентів-психологів на основі нашого кореляційного аналізу. Було зазначено, що студенти використовуватимуть в процесі навчання, той стиль, який притаманний для їх індивідуально-типологічних особливостей, що в результаті стане запорукою навчального успіху. Нами був складений профіль успішного студента, поради стосовно використання стилів навчання та типів мислення при наявності конкретних індивідуально типологічних характеристик особистостей. Ми також запропонувати студентам створити для себе індивідуальну програму навчання, щоб підвищити ефективність від освітнього процесу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Багрій Ярослав. Психологія : навчальний посібник. Київ : ДП «Видавничий дім «Персонал», 2017. 138 с.
2. Барбе Уолтер Берк, Майлоун Майкл Н. Що ми знаємо про сильні сторони модальності. *Освітнє лідерство*. 2019. № 24 (2) С. 378–380.
3. Барко В. І., Кирієнко Л. А. Теоретично-психологічні засади використання суб'єктивних опитувальників при проведенні конкурсу на заняття керівних посад у національній поліції України. *Наука і правоохорона*. 2018. № 4 (42) С. 245-252.
4. Борець Ю. В., Настояща У. В. Детермінанти стану гармонійності. *Теорія і практика сучасної психології*. 2019. № 2, Т. 1. С. 144-147.
5. Борко Н. Р. Передумови і чинники особистісного зростання майбутнього соціального працівника. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/jspui/bitstream/316497/17392/1/борко.pdf> (дата звернення: 15.03.2021).
6. Бурцевої Ю. О., Малєєва Д. В. Дистанційні технології в освіті : збірник науково-методичних рекомендації щодо організації виховання, навчання та розвитку учасників освітнього процесу під час карантину. Краматорськ : Відділ інформаційно-видавничої діяльності, 2020. 95 с.
7. Вахнован Д. С. Самопочуття студентів в умовах дистанційного навчання. 2021. URL: <https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSeYHlvV-s10-zzbOwXgbmBMKWMzGvwwDwm8wzgDsFZGteLsMA/viewform> (дата звернення: 28.03.2021).
8. Гончарук Т. В., Шумка М. Л. Основні ідеї прагматизму: істинність чи корисність. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/20001/1/ОСНВ ОНІ%20ІДЕЇ%20ПРАГМАТИЗМУ%20ІСТИННІСТЬЧИ%20КОРИСНІСТЬ.Р DF> (дата звернення: 21.03.2021).

9. Гребінник С. М. Проблеми та перспективи індивідуально-типологічних досліджень в психології. *Психологічний часопис*. 2019. Т. 5, № 11. С. 149-162.
10. Данильян О. Г., Тараненко В. М. Основи філософії. 2018. URL: http://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/4%20KURS/4/1/001start.htm (дата звернення: 17.05.2021).
11. Деркач Т. М. Стили навчання та їх вплив на ефективність освітнього процесу. URL: https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/6115/3/NPU_27_%282015%29.pdf (дата звернення: 19.03.2021).
12. Джеймс В. Прагматизм. К. : Альтернатива, 2000. 144 с.
13. Долматова Д. Т. Особистість та рушійні сили розвитку особистості. 2017. URL: <https://www.cuspu.edu.ua/ua/ntmd/konferentsiy/vseukrainska-naukovo-praktychna-internet-konferentsiia-psykholohichni-umovy-stanovlennia-osobystosti-u-suchasnomu-suspilstvi/prohrama/6221-osobystist-ta-rushiyni-sily-rozvytku-osobystosti> (дата звернення: 16.03.2021).
14. Емельянова Н. В. Формирование и развитие компетенций будущих специалистов по связям с общественностью с учетом индивидуальных стилей обучения. *Социально-психологические проблемы профессионализации личности* : международная интернет-конференция. Санкт-Петербург. 2017. URL: <https://sites.google.com/site/konfep/Home/2-sekcia/emelanova> (дата звернення: 11.03.2021).
15. Лазарев В. С. Связь логики и психологии в деятельностной теории мышления. *Вопросы философии*. 2005. № 9. С. 71-82.
16. Лемак М. В., Петрище В.Ю. Психологу для роботи. Діагностичні методики. 2-ге вид, виправл. Ужгород : Видавництво Олександри Гаркуші, 2019. 616 с.
17. Лісецька І. С. Дистанційна форма навчання студентів-медиків як виклик сьогодення. *Modern pediatrics. Ukraine*. 2020 № 7 (111). С. 81-86.

18. Ліщинська Л. Б. Дистанційне навчання як сучасна освітня технологія : матеріали міжвузівського вебінару (м. Вінниця, 31 березня 2017 р.). Вінниця : ВТЕІ КНТЕУ, 2017. 102 с.
19. Максименка С. Д., Зливкова В. Л., Кузікової С. Б. Особистість у розвитку: психологічна теорія і практика : монографія. Суми : Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2016. 430 с.
20. Михайлова К. С. Определение стиля обучения и общения (Форма Б). URL: <https://nsportal.ru/shkola/klassnoe-rukovodstvo/library/2013/03/21/opredelenie-stilya-obucheniya-i-obshcheniya-forma-b> (дата звернення: 23.03.2021).
21. Мітіна С. В. Психологія особистості : навч.-метод. посіб. Київ : Видавництво Ліра-К, 2020. 274 с.
22. Мусиенко Г. К вопросу: философия мышления и бытие. *Персонал*. 2004. № 9. С. 36-39.
23. Папучі М. В. Досвід особистості: теорія і практика : збірник матеріалів ІХ Міжнародної науково-практичної конференції. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2020. С. 40-42.
24. Пономарёва О. Н. Профессиональная компетентность преподавателя: обучение с учётом лево и правополушарного типа мышления. *Современные проблемы науки и образования*. 2016. № 1. Ч. 1. С. 3-8.
25. Приходько Ю. О., Юрченко В. І. Психологічний словник-довідник : навч. посіб. 4-те вид., випр. і доп. К. : Каравела, 2020. 418 с.
26. Психологический словарь. Теории личности. URL: [https://syntone.ru/psy_lib/teorii-lichnosti/#:~:text=В%20рамках%20психодинамической%20теории%20личности,\(инстанций\)%20и%20защитных%20механизмов](https://syntone.ru/psy_lib/teorii-lichnosti/#:~:text=В%20рамках%20психодинамической%20теории%20личности,(инстанций)%20и%20защитных%20механизмов) (дата звернення: 26.03.2021).
27. Радченко М. Р. Питання гуманістичних концепцій розвитку особистості. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. 2019. Випуск 72, Том 2. С. 149-153.

28. Радчук О. Навчальний рік в онлайні: про наслідки змін в освіті у період карантину. 2021. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2021/01/15/kolonka/aleksandr-radchuk/suspilstvo/navchalnyj-rik-onlajni-pro-naslidky-zmin-osviti-period-karantynu> (дата звернення: 21.03.2021).
29. Резапкіна Г. В. Тип мышлення. Online Test Pad. URL: <https://onlinetestpad.com/ru/test/80771-tip-myshleniya> (дата звернення: 15.03.2021).
30. Резапкіна Г. В. Методика «Тип мислення». Відбір в профільні класи. М. : Генеза, 2005. URL: <https://srcaltufevo.ru/uk/test-l-g-matveevoi-tip-myshleniya-test-na-temu-myshlenie-dostupnye-vidy-otchetov.html> (дата звернення: 19.05.2021).
31. Розіна І. В. Стратегічні напрямки розвитку науки: фактори впливу та взаємодії. *Дослідження особливостей прояву акцентованих рис у зрілому віці*. Том 2. 2020. Суми. С. 127-132.
32. Собчик Л. Н. Індивідуально-типологічний опросник. URL: <http://testoteka.narod.ru/lichn/1/46.html> (дата звернення: 13.03.2021).
33. Собчик Л. Н. Психологія індивідуальності. Теорія і практика психодіагностики. СПб. : Изд-во «Речь», 2005. 624 с.
34. Собчик Л. Н. Психологія індивідуальності. Теорія і практика психодіагностики. Індивідуально-типологічний опросник. URL: <https://psytests.org/personal/ito.html> (дата звернення: 15.03.2021).
35. Собчик Л. Н. Теорія ведущих тенденцій. 2018. URL: <https://psy.su/feed/6779/> (дата звернення: 17.03.2021).
36. Собчик Л. Н. Тест ІТО. Індивідуально типологічний опросник. URL: <https://psycabi.net/testy/354-test-ito-l-n-sobchik-individualno-tipologicheskij-oprosnik-metodika-sobchik> (дата звернення: 16.03.2021).
37. Сорокіна О. Зміст уявлень студентів-психологів про специфіку майбутньої професійної діяльності. *Педагогічний процес: теорія і практика*. 2016. Вип. 3. С. 62-65.

38. Таратухіна Ю. В. Теорія і практика крос-культурної дидактики. 2018.
URL: https://stud.com.ua/101420/pedagogika/teoriya_i_praktika_kros-kulturnoyi_didaktiki (дата звернення: 15.03.2021).
39. Таточенко С. А. Система особистісних конструктивів як структурний компонент імпліцитних теорій. *Теорія і практика сучасної психології*. 2018. № 2. С. 38-42.
40. Торранс Э. П. Ваш стиль обучения и мышления, SOLAT. URL: <https://psytests.org/cognitive/solatB.html> (дата звернення: 15.03.2021).
41. Твердохвалова Ю. Л., Старовойт Т. П., Шилина А. А. Диференційна психологія : текст лекцій. 2020. Харків 14 с.
42. Холодная М. А. Когнитивная психология. Когнитивные стили : учебное пособие для бакалавриата и магистратуры. 3-е изд. Москва : Издательство Юрайт, 2019. 309 с. (Авторский учебник).
43. Холодная А. А. Когнитивные стили: о природе индивидуального ума. 2-ое изд. СПб : Питер, 2004. 384 с.
44. Хони П, Мэмфорд А. Опросник стилей деятельности, LSQ. URL: <https://psytests.org/profession/learningstyle.html> (дата звернення: 13.03.2021).
45. Хоні П., Мамфорда А. Стиль навчання : опитувальник. URL: <https://www.slideshare.net/lvivstartup/learning-style-questionnaire-ukr-41957576> (дата звернення: 13.05.2021).
46. Хохліна О. П. Сутність індивідуальності. 2019. URL: <https://dspace.nau.edu.ua/bitstream/NAU/39526/1/Хохліна%20О.П.Сутність%20індивідуальності....pdf> (дата звернення: 13.05.2021).
47. Fahy P. J., Ally M. Student learning style and asynchronous computer-mediated conferencing (CMC) interaction. *American Journal of Distnce Education*. 2005. № 19 (1). P. 5-22.
48. Fariba Tabe Bordbar. Academic Performance of Virtual Students based on their Personality Traits, Learning Styles and Psychological Well Being: A

Prediction. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*. Volume 84, 9 July 2019. P. 112-116.

49. Felder R. M., Silverman L. K. Learning and Teaching Styles in Engineering Education. *Engineering Education*. 2018. № 78. P. 674-681. URL: [https://www.scirp.org/\(S\(lz5mqp453edsnp55rrgjct55\)\)/reference/ReferencesPapers.aspx?ReferenceID=589608](https://www.scirp.org/(S(lz5mqp453edsnp55rrgjct55))/reference/ReferencesPapers.aspx?ReferenceID=589608) (Last accessed: 16.03.2021).

50. Gündüz Nüket, Özcan Deniz. Learning styles of students from different cultures and studying in Near East University. *Procedia Social and Behavioral Sciences*. 2017. № 9. P. 5–10.

URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1877042810022123> (Last accessed: 18.03.2021).

51. Hofman D. L., Novak T. P., Schlosser A. Consumer attitudes toward software filters and online content ratings: A policy analysis. *Journal of Public Policy and Marketing*. 2003. № 22 (1). P. 41-57.

52. Jackson C., Lawty Jones. Explaining the overlap between personality and learning style. *Personality and individual differences*. 1996. № 20 (3). P. 293-300.

53. Keefe James W. Assessment of Learning Style Variables: The NASSP Task Force Model. Theory Into Practice. *Learning and the Brain*. Vol. 24, № 2. P. 138-144.

54. Keefe James W., Monk John S. Learning style profile : technical manual. Reston: National Association of Secondary School Principals (U.S.)

URL: <https://www.worldcat.org/title/learning-style-profile-technical-manual/oclc/22143235> (Last accessed:15.03.2021).

55. McLeod, S. A. Psychodynamic approach. *Simply Psychology*. 2020. URL: <https://www.simplypsychology.org/psychodynamic.html> (Last accessed: 14.03.2021).

56. Schmeck R. R. Learning Strategies and Learning Styles. URL: <https://psycnet.apa.org/record/1988-98276-000> (Last accessed: 15.03.2021).

ДОДАТКИ

Результати показників за шкалами діагностики методики «Ваш стиль навчання та мислення» SOLAT Поль Торранс та інші (Сесил Рейнолдс, Теодор Ригель, Орлоу Болл).

№	Правопівкульний стиль навчання і мислення.	Лівопівкульний стиль навчання і мислення.	Інтегрований (рівнополушарний), змішаний стиль навчання та мислення.
1.	14	5	21
2.	17	12	11
3.	16	10	14
4.	9	10	21
5.	10	9	21
6.	11	17	12
7.	15	11	14
8.	12	19	9
9.	8	20	12
10.	15	23	2
11.	14	14	12
12.	6	10	24
13.	20	18	2
14.	13	14	13
15.	18	18	4
16.	4	17	19
17.	11	26	3
18.	10	11	19
19.	9	14	17
20.	18	13	9
21.	5	13	22
22.	4	9	27
23.	8	7	25
24.	15	8	17
25.	2	4	34
26.	21	8	11
27.	13	16	11
28.	11	15	14
29.	14	15	11
30.	5	10	25
31.	14	14	12
32.	10	14	16
33.	8	11	21
34.	14	5	21
35.	11	25	4
36.	12	9	19
37.	10	15	15
38.	5	13	22
39.	18	7	15
40.	1	9	30

**Результати показників за шкалами діагностики методики
«Визначення стилю навчання» Хоні і Мамфорда.**

№	Активісти	Мислителі	Теоретики	Прагматики
1.	2	9	7	5
2.	2	9	10	8
3.	4	8	9	2
4.	4	7	10	5
5.	4	7	4	7
6.	7	7	7	5
7.	7	7	10	10
8.	7	6	6	7
9.	6	6	7	7
10.	9	8	9	9
11.	2	9	8	3
12.	8	8	7	7
13.	8	7	9	8
14.	6	7	7	8
15.	8	8	5	6
16.	7	9	8	4
17.	10	3	6	4
18.	0	6	5	6
19.	9	4	6	7
20.	2	7	5	3
21.	4	9	6	4
22.	6	8	6	5
23.	7	8	5	7
24.	6	7	8	6
25.	8	10	10	10
26.	4	8	7	6
27.	4	7	6	7
28.	6	7	6	6
29.	6	6	9	6
30.	6	7	9	5
31.	2	9	8	3
32.	6	7	4	3
33.	5	8	9	10
34.	2	9	7	5
35.	8	3	7	10
36.	2	10	7	4
37.	7	6	6	4
38.	6	7	9	6
39.	7	4	8	8
40.	7	8	7	6

Результати показників за шкалами діагностики методики «Тип мислення» Резапкіна Г. В.

№	Предметно-дієве	Абстрактно-символічне	Словесно-логічне	Наочно-образне	Креативність (творче)
1.	0	2	1	8	2
2.	2	2	0	8	1
3.	0	2	8	1	3
4.	2	3	1	7	2
5.	3	4	5	2	8
6.	2	1	7	0	4
7.	5	4	4	1	7
8.	2	3	1	7	2
9.	8	1	1	2	4
10.	7	1	0	2	4
11.	2	3	1	8	1
12.	2	2	1	8	1
13.	8	0	1	1	3
14.	1	1	8	1	3
15.	1	2	1	8	1
16.	0	1	1	7	2
17.	4	3	3	2	8
18.	5	3	4	1	7
19.	2	2	1	8	2
20.	0	0	7	1	4
21.	1	2	0	7	3
22.	1	1	2	8	3
23.	8	1	1	2	5
24.	2	3	1	7	3
25.	8	1	0	1	4
26.	8	4	1	1	3
27.	1	3	1	7	3
28.	7	0	1	2	4
29.	7	0	0	2	3
30.	1	0	6	2	3
31.	1	1	1	6	4
32.	0	1	0	6	3
33.	1	1	7	0	3
34.	2	1	1	8	4
35.	8	1	2	2	3
36.	6	1	2	1	3
37.	1	0	7	1	3
38.	1	2	8	1	4
39.	0	1	7	1	3
40.	8	1	1	1	4

Показники проміжного результату прояву стилів навчання та мислення за проведеними методиками П. Торранса, Хоні і Мамфорда та Г.В. Резапкіної

№	Прояв стилів навчання та мислення за методикою «Ваш стиль навчання та мислення» SOLAT Поль Торранс та інші.	Прояв типів мислення за методикою «Тип мислення» Резапкіна Г. В.	Прояв стилю навчання за методикою «Визначення стилю навчання» Хоні і Мамфорда.
1	Правопівкульне мислення	Притаманне наочно-образне, словесно-логічне та предметно-дієве мислення	Теоретики, активісти, прагматики
2	Лівопівкульне мислення	Притаманне наочно-образне, абстрактно-символічне та креативне мислення	Теоретики, мислителі та активісти
3	Інтегроване мислення	Присутність будь-якого стилю навчання	Можливий змішаний тип

Результати показників за шкалами діагностики методики

Індивідуально-типологічний опитувальник (ІТО) Собчик Л.М.

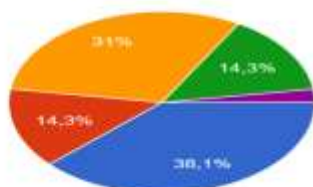
№	Брех ня	Агра вація	Екст р.	Спон тан.	Агре с.	Ригід н.	Інтро вер.	Сенз итив.	Трив ожн.	Лабіл ьн.
1.	1	0	2	3	3	6	9	5	5	4
2.	3	4	5	5	3	5	4	9	7	5
3.	1	1	4	8	6	6	7	7	6	4
4.	2	1	4	5	3	3	5	6	5	4
5.	3	1	7	9	6	7	2	2	4	6
6.	4	1	9	6	7	6	4	4	3	7
7.	5	2	7	8	6	8	2	4	4	7
8.	3	3	5	6	7	5	7	6	7	3
9.	4	0	7	8	5	6	5	2	6	5
10.	5	1	8	8	8	7	2	4	4	6
11.	2	1	5	4	6	6	8	4	3	5
12.	5	1	8	6	4	5	2	9	7	7
13.	4	0	6	7	7	5	7	7	7	7
14.	2	2	6	8	5	8	3	7	9	7
15.	5	6	4	4	2	6	2	6	4	7
16.	4	1	5	5	5	7	6	6	6	7
17.	4	4	4	3	4	4	6	8	7	9
18.	0	1	5	4	2	5	4	5	5	4
19.	5	3	4	6	3	5	5	3	6	3
20.	3	3	1	2	5	3	9	7	5	3
21.	2	2	8	7	5	4	3	5	2	5
22.	7	0	8	6	5	7	2	5	4	5
23.	1	4	8	8	7	5	5	2	5	7
24.	3	7	2	1	4	3	8	5	5	4
25.	4	1	7	7	6	4	6	8	4	5
26.	4	2	2	5	6	8	8	8	9	4
27.	5	4	2	3	4	3	8	3	7	5
28.	2	4	9	7	5	5	4	4	7	6
29.	3	2	4	5	6	5	7	2	6	7
30.	3	0	7	7	5	6	5	4	5	7
31.	2	1	5	4	6	6	8	4	3	5
32.	1	1	5	7	5	6	4	6	5	5
33.	1	4	3	6	6	5	8	8	9	5
34.	1	0	2	3	3	6	9	5	5	4
35.	0	1	8	6	3	4	1	2	5	7
36.	2	1	2	3	1	5	8	9	7	6
37.	5	2	5	6	6	5	6	8	8	7
38.	3	0	6	7	7	6	6	8	8	7
39.	4	0	6	8	6	7	4	5	5	7
40.	5	1	9	7	8	5	3	4	6	5

Показники індивідуально-типологічних характеристик особистості у студентів-психологів за методикою ІТО (Собчик Л. Н.)

Шкал и ІТО	К- сть ре спон.	Низьк ий рівень %	К- сть ре спон.	Серед ній рівень прояв у %	К- сть ре спон.	Висок ий рівень %	К- сть ре спон.	Дуже висок ий рівень %
Екстра версія	7	17,5%	7	17,5%	17	42,5%	9	22,5%
Інтров ерсія	7	17,5%	9	22,5%	14	35%	10	25%
Спонт анніст ь	2	5%	9	22,5%	21	52,5%	8	20%
Сензит ивніст ь	5	12,5%	10	25%	16	40%	9	22,5%
Агрес ивніст ь	3	7,5%	10	25%	25	62,5%	2	5%
Триво жність	1	2,5%	9	22,5%	25	62,5%	5	12,5%
Ригідн ість	0	0%	8	20%	29	72,5%	3	7,5%
Лабіль ність	0	0%	10	25,5%	29	72,5%	1	2,5%

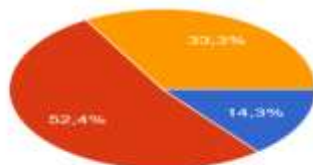
Результати показників за шкалами діагностики анкети власної розробки “Самопочуття та поведінка студентів в умовах дистанційного навчання”.

1. Пригадайте, як Ви поводитись під час дистанційного навчання. Чи було Вам тяжко сприймати інформацію через екран, постійно ...воруючи студентське життя з одногрупниками?
42 ответа

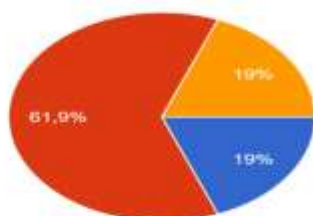
- А) Так, це про мене, було складно. Я й досі хочу повернутися до очного навчання.
- Б) Майже завжди думаю про це.
- В) Мені важко вести себе активно, тому дистанційне навчання це саме...
- Г) Я втомився лише читаючи завдання.
- Д) Мені трудно вести себе активно, тому дистанційне навчання це саме...

2. Ви відчували себе тривожно під час карантину?
42 ответа

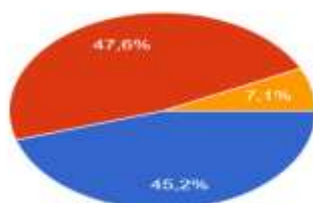
- А) Завжди, навіть крокуючи вулицею, де не було людей.
- Б) Буває, якщо сама ситуація мене турбувала.
- В) В мене складно викликати тривогу.

3. Як вам краще засвоювати/ відтворювати інформацію під час дистанційного навчання?
42 ответа

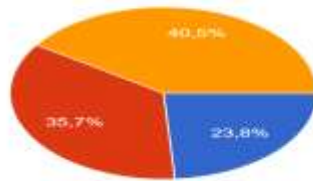
- А) З допомогою дій, рухів.
- Б) Краще за все, якщо поруч є план/ формула/ схема.
- В) Мені краще обробляти інформацію в голові та доводити її до людей філософськими думками.

4. Як ви діятимете, якщо сьогодні вас запросять переїхати в іншу країну за контрактом, про який ви мріяли, але працювати прийдеться дистанційно?
42 ответа

- А) Одразу погоджусь, не стану втрачати часу.
- Б) Так, це гарна ідея, але слід зважити "за" і "проти".
- В) Мені це все здається не дуже правдивим, і взагалі-то, як я зможу кинути все і переїхати...
- Г) Таке буває лише в серіалах.

5. Чи зможете ви в умовах дистанційного навчання "пройти по головам", якщо це дасть змогу скоріше стати кращим фахівцем своєї справи?
42 ответа

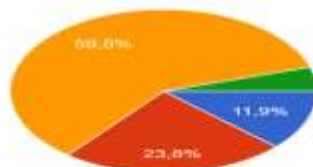
- А) Я лідер, буду намагатися та намагаюся бути завжди першим, навіть в таких умовах.
- Б) Напевно зможу, але не впевнена/ний, що перестрибну хоча б когось.
- В) На мій смак цього робити, часу попереду багато.

6. На Вашу думку, чи допомогло дистанційне навчання краще налагодити контакт з новими викладачами, чи було легше взаємопорозуміння?
42 ответа

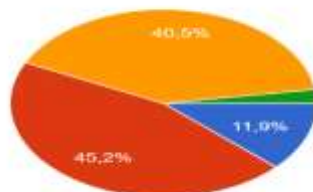
- А) Я дуже окладна людина, комунікація це не про мене. І форма навчання тут ні до чого.
- Б) Мені складно розумітися з людьми, але навчання це не заважає.
- В) Будь-яка форма навчання мені по силі.

7. На скільки часто, аргументуючи свою думку в умовах дистанційного навчання, Ви були праві?
42 ответа

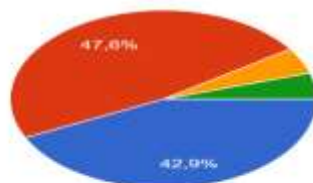
- А) Завжди.
- Б) Майже.
- В) Не аргументую, якщо не перевірю інформацію.
- Г) Для мене краще прислухатись до думок інших.

8. Як частіше за все Ви проводили вільний час під час дистанційного навчання?
42 ответа

- А) Відпочити вдома, що може бути краще?
- Б) Смачно поїсти та зустрітись зі своїми друзями, це завжди краще рішення.
- В) Коли як, але більш за все я люблю кріятися та займатись своїми справами вдома.
- Б) Смачно поїсти при зустрітись зі своїми друзями, це завжди краще рі...

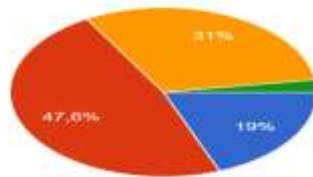
9. Чи відчували ви емоційний комфорт під час занять в дистанційній формі?
42 ответа

- А) Звісно так, дистанційна форма навчання - не проблема.
- Б) Не завжди, скоріш по ситуації.
- В) Це зовсім не про мене, комфорт я не почував/ла.
- А) Звісно так, дистанційна форма навчання не проблема.

10. Чи вплинуло дистанційне навчання на ваш настрій?

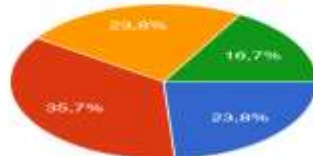
42 var:отвєта

- А) Як же я розумію, мій настрій мінливий, дистанційне навчання нічого не змінило.
- Б) Не впевнений/на, буває зміна настрою в залежності від ситуацій.
- В) Мені нічого не дивує, спокій, повний дзен.
- Г) Як же я розумію, завжди так, дистанційне навчання нічого не змінило.

11. Пригадайте, як ви поводити себе при незвичних/нових ситуаціях у ході дистанційного навчання?

42 var:отвєта

- А) Мені подобається все, чому я можу навчитись, звісно я приймаю активну участь.
- Б) Мені краще спостерігати за процесом, робити висновки.
- В) Я можу, не приймаючи участі в цих ситуаціях, зробити гарні висновки і запитувати їх інших.
- Г) Нові ідеї цікавлять мене, але звісно потрібно перевірити їх тенденції до...

12. Чи відчуваєте ви себе комфортно, коли викладач пропонує в завданні обдумати проблему по-філософськи?

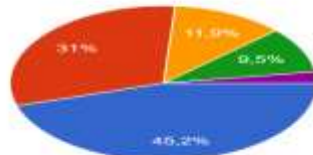
42 var:отвєта

- А) Так, адже я людина, що наділена здатністю глибокого, філософського мислення.
- Б) Буде складно, я більш схильний/а, до теорій.
- В) Це цікаво, я звісно спробую, мені буде комфортно.
- Г) Буду відчувати комфорт, якщо задалегідь буду знати про отримання користі після виконання.

13. Ви вважаєте себе людиною, в якій є власна вибудована система поглядів на життя та вчинків в будь-якій формі навчання?

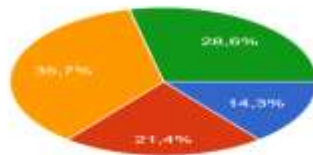
42 var:отвєта

- А) Так, я користуюсь власною системою, задля отримання практич...
- Б) В мене немає системи як такої, я берусь за все, та вже у ході виконан...
- В) Ніколи не думав/ла про це, я вису...
- Г) Звертаюсь до своїх знань, та тільки тоді планую як вчинити.
- Д) В мене не має системи як такої, я берусь за все, та вже у ході виконан...

14. Чи впізнаєте ви себе за цим твердженням: "Є теоретичні знання, але немає вміння та навичок використання їх в дистанційній практиці"?

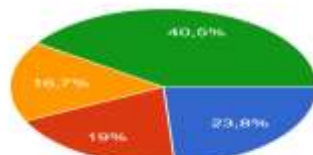
42 var:отвєта

- А) Так, все - за що берусь, я намагаюсь як найкраще розібратись, щоб вивчений матеріал не був даремним.
- Б) Скоріш так, чим ні, моя сильна сторона - теорія.
- В) Скоріш ні, використання теорії на практиці це те, без чого я не бачу сенсу.
- Г) Скоріш ні, звісно, я користуюсь отриманими знаннями на практиці,...

15. Оберіть твердження, яке підходить найбільше до вашої особистості в умовах дистанційного навчання.

42 var:отвєта

- А) Постійний актив, швидко сприймання та засвоєння нового.
- Б) Логіка та теоретичні висновки.
- В) Перевірка нових ідей, підходів та концепцій для майбутнього використання.
- Г) Ріані погляди на одне завдання, використання досвіду інших задля своїх висновків.

Показники самопочуття та поведінки студентів в умовах дистанційного навчання у студентів-психологів за анкетною власної розробки

Шк али анкети	К-сть респонд ентів (усього 40)	Низьки й рівень прояву %	К-сть респонд ентів	Середні й рівень прояву %	К-сть респонд ентів	Високи й рівень прояву %
Екс траверсі я	0	0%	0	0%	21	52,5%
Інтр оверсія	0	0%	0	0%	19	47,5%
Тривожн ість	14	33,3%	22	52,4%	6	14,3%
Агресив ність	15	35,7%	17	40,5%	10	23,8%
Спонтан ність	3	7,1%	20	47,6%	19	45,2%
Сензити вність	18	42,9%	20	47,6%	4	9,6%
Ригі дність	15	35,7%	25	59,5%	2	4,8%
Лаб ільність	14	33,4%	20	47,6%	8	19%
Агр авація	26	61,9%	11	26,2%	5	11,9%

Продовження таблиці

Активісти	0	0%	0	0%	9	22,5%
Мислителі	0	0%	0	0%	12	30%
Теоретики	0	0%	0	0%	9	22,5%
Прагматики	0	0%	0	0%	10	25%

Встановлення нормального розподілу за допомогою критерію Колмагорова-Смірнова (Пірсона)

		ПравСтил ьМисл	ЛівоСтил Мисл	ІнтегровС ильМисл	Активісти	Мислителі	Теоретики	Прагматик и	ПредмДієв е	АбстСимв ол	Словесно Логічне	НаочОбра з	Креативніс ть
Екстраверсія	Корреляція Пірсона	-,494**	,182	,196	,463**	-,085	,019	,301	,340	-,220	-,015	-,224	,182
	Знач. (двухстороння) N	,001	,261	,225	,003	,602	,906	,059	,032	,173	,925	,165	,261
		40	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40
Спонтанність	Корреляція Пірсона	-,283	,029	,164	,417**	-,111	,108	,383*	,237	-,140	,228	-,410**	,181
	Знач. (двухстороння) N	,077	,860	,312	,007	,496	,508	,015	,141	,387	,158	,009	,264
		40	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40
Агресивність	Корреляція Пірсона	-,106	,070	,021	,344*	,034	,198	,129	,189	-,164	,202	-,422**	,177
	Знач. (двухстороння) N	,515	,666	,900	,030	,833	,221	,427	,243	,312	,212	,007	,274
		40	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40
Ригідність	Корреляція Пірсона	,141	-,096	-,025	,052	,144	,057	,083	-,043	,078	,222	-,149	,095
	Знач. (двухстороння) N	,387	,554	,877	,749	,375	,728	,613	,794	,633	,169	,358	,558
		40	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40
Інтроверсія	Корреляція Пірсона	,294	-,236	-,029	-,449**	,249	,145	-,379*	-,163	-,042	,006	,057	-,156
	Знач. (двухстороння) N	,065	,143	,858	,004	,121	,371	,016	,315	,798	,971	,725	,335
		40	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40
Сензитивність	Корреляція Пірсона	,085	-,151	,049	-,067	,282	,219	-,113	-,244	,010	,210	-,049	-,242
	Знач. (двухстороння) N	,603	,352	,765	,682	,078	,176	,489	,129	,950	,193	,764	,132
		40	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40
Тривожність	Корреляція Пірсона	,091	,070	-,107	,111	-,182	,075	,196	,086	-,059	,247	-,276	-,130
	Знач. (двухстороння) N	,575	,669	,510	,496	,261	,647	,226	,600	,718	,125	,085	,424
		40	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40
Лабільність	Корреляція Пірсона	-,102	,366*	-,185	,529**	-,243	,093	,183	,170	-,233	,211	-,354*	,235
	Знач. (двухстороння) N	,530	,020	,254	,000	,131	,566	,258	,295	,148	,192	,025	,145
		40	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40
ПравСтил ьМисл	Корреляція Пірсона	1	,118	-,731**	-,227	-,103	,049	-,011	-,027	,161	,040	-,025	-,092
	Знач. (двухстороння) N		,467	,000	,158	,527	,766	,945	,870	,320	,805	,877	,571
		40	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40
ЛівоСтил Мисл	Корреляція Пірсона	,118	1	-,764**	,444**	-,513**	-,117	,054	,146	-,096	-,070	-,068	,050
	Знач. (двухстороння) N	,467		,000	,004	,001	,472	,740	,369	,555	,669	,676	,761
		40	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40

Продовження таблиці

Інтегровий Мисль	Корреляція Пірсона	-,731**	-,764**	1	-,157	,420**	,049	-,030	-,083	-,039	,022	,063	,026
	Знач. (двухстороння)	,000	,000		,334	,007	,765	,855	,612	,812	,894	,698	,874
	N	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40
Активісти	Корреляція Пірсона	-,227	,444**	-,157	1	-,457**	,053	,403**	,255	-,174	-,043	-,163	,026
	Знач. (двухстороння)	,158	,004	,334		,003	,747	,010	,113	,283	,791	,315	,874
	N	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40
Мислителі	Корреляція Пірсона	-,103	-,513**	,420**	-,457**	1	,219	-,201	-,078	-,043	-,255	,239	-,278
	Знач. (двухстороння)	,527	,001	,007	,003		,174	,213	,632	,793	,113	,138	,082
	N	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40
Теоретики	Корреляція Пірсона	,049	-,117	,049	,053	,219	1	,309	,110	-,061	,030	-,127	-,227
	Знач. (двухстороння)	,766	,472	,765	,747	,174		,052	,500	,710	,854	,436	,159
	N	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40
Прагматики	Корреляція Пірсона	-,011	,054	-,030	,403**	-,201	,309	1	,449**	,070	-,059	-,249	,102
	Знач. (двухстороння)	,945	,740	,855	,010	,213	,052		,004	,667	,719	,121	,529
	N	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40
Преддів'я	Корреляція Пірсона	-,027	,146	-,083	,255	-,078	,110	,449**	1	-,081	-,394*	-,453**	,313*
	Знач. (двухстороння)	,870	,369	,612	,113	,632	,500	,004		,618	,012	,003	,050
	N	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40
Абстимвол	Корреляція Пірсона	,161	-,096	-,039	-,174	-,043	-,061	,070	-,081	1	-,109	,262	,227
	Знач. (двухстороння)	,320	,555	,812	,283	,793	,710	,667	,618		,504	,103	,159
	N	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40
Словесно Логічне	Корреляція Пірсона	,040	-,070	,022	-,043	-,255	,030	-,059	-,394*	-,109	1	-,576**	,253
	Знач. (двухстороння)	,805	,669	,894	,791	,113	,854	,719	,012	,504		,000	,115
	N	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40
НаочОбраз	Корреляція Пірсона	-,025	-,068	,063	-,163	,239	-,127	-,249	-,453**	,262	-,576**	1	-,536**
	Знач. (двухстороння)	,877	,676	,698	,315	,138	,436	,121	,003	,103	,000		,000
	N	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40
Креативність	Корреляція Пірсона	-,092	,050	,026	,026	-,278	-,227	,102	,313*	,227	,253	-,536**	1
	Знач. (двухстороння)	,571	,761	,874	,874	,082	,159	,529	,050	,159	,115	,000	
	N	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40

Результати проведеної кореляції за критерієм Пірсона

		ПравСтил ьМисл	ЛівоПСтил Мисл	Активісти	Прагматик и	ПредмДієв е	НаочОбра з
Екстраверсія	Корреляція Пірсона	-,494**	,182	,463**	,301	,340 ⁺	-,224
	Знач. (двухстороння)	,001	,261	,003	,059	,032	,165
	N	40	40	40	40	40	40
Спонтанність	Корреляція Пірсона	-,283	,029	,417**	,383 ⁺	,237	-,410**
	Знач. (двухстороння)	,077	,860	,007	,015	,141	,009
	N	40	40	40	40	40	40
Агресивність	Корреляція Пірсона	-,106	,070	,344 ⁺	,129	,189	-,422**
	Знач. (двухстороння)	,515	,666	,030	,427	,243	,007
	N	40	40	40	40	40	40
Інтроверсія	Корреляція Пірсона	,294	-,236	-,449**	-,379 ⁺	-,163	,057
	Знач. (двухстороння)	,065	,143	,004	,016	,315	,725
	N	40	40	40	40	40	40
Лабільність	Корреляція Пірсона	-,102	,366 ⁺	,529**	,183	,170	-,354 ⁺
	Знач. (двухстороння)	,530	,020	,000	,258	,295	,025
	N	40	40	40	40	40	40

Прояв кореляції індивідуальних типологічних властивостей та стилів навчання у студентів-психологів

№	Прояв кореляції між ІТО та стилями навчання і мислення	Прояв кореляції між ІТО та типами мислення	Прояв кореляції між ІТО та стилями навчання
1	Екстраверсія/ Правопівкульний стиль навчання		
2			Екстраверсія/ Стиль навчання активіст
3		Екстраверсія/ Предметно-дієвий тип мислення	
4			Спонтанність/ Стиль навчання активіст
5			Спонтанність/ Прагматичний стиль навчання
6		Спонтанність/ Наочно-образний тип мислення	
7			Агресивність/ Стиль навчання активіст
8		Агресивність/ Наочно-образний тип мислення	
9			Інтроверсія/Стиль навчання активіст

Продовження таблиці

		Інтроверсія/ Прагматичний стиль навчання
Лабільність/Лівопівкуль ний стиль навчання та мислення		
		Лабільність/Стиль навчання активіст
	Лабільність/Наоч но-образний тип мислення	